

Časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu

3/99

Rozmer

cena 29,- Sk

Rozhovor s biskupom
Mons. R. Balážom

Ezoterický
festival
v Bratislave

Sekty
v Rusku

„Kontaktéri“
s mimozemšťanmi

NOVÉHO NIE pod ezoterickým slnkom

V dňoch 18. – 19. septembra 1999 sa v Bratislave uskutočnil už 9. ročník ezoterického festivalu. Jeho mottom tentoraz bolo: *Láska, najsilnejšia energia 21. storočia*. Nie je náhoda, že sa láska ako najhlbší ľudský cit v týchto kruhoch spája so slovom „energia“, pretože tá bola naozaj na festivale skloňovaná vo všetkých pádoch. Takisto blížiac sa tretie tisícročie vytváralo akúsi magickú hranicu evokujúcu v prítomných všetky možné nádeje a očakávania. Každá z prezentujúcich „zaručene fungujúcich“ metód (a nebolo ich málo) má byť údajne tou, ktorá na úsvite novej éry posunie ľudstvo v jeho duchovnom vývine o milový krok vpred. Ale my sa vráťme pekne na začiatok.

Už pri vstupe do vestibulu ma uvítal závan vonných tyčieniek a éterických olejov a upútali niektoré priam exotické stánky. V jednom boli zavesené masky rozličných prírodných kultúr a náboženstiev symbolizujúce ochrancov obydlia. Pred nimi sa hompáľali tibetské zvony, ktoré pri rozozvučení vraj vydávajú pozitívne vibrácie. V ďalšom stánku si bolo možné zakúpiť faraónov cylinder „iba“ za 11 tisíc Sk, nevelký valec slúžiaci ako zberač kozmickej energie na harmonizáciu ľudského organizmu, alebo možno až dvojnásobne drahú priam dokonale obrúsenú veštekú guľu. Avšak čože sú to peniaze v porovnaní s tým, že človek môže „spoznať“ tajné zákutia svojho osudu... „Liečivé účinky“ zaručene neminú tých, čo si nastoknú na prst prsteň alebo zavesia na telo kríž bájných Atlantánov a nepohrdnú drahými liečivými špirálami či tibetskými misami. To však nebolo až také prekvapivé – veď ezoterike je všetko tajomné a exotické blízke a jej protagonisti nikdy neváhajú sľúbiť, že pomocou „pozitívnej energie“ každého vyslobodia z moci chorôb a duchovnej disharmónie. Väčšmi prekvapený som bol, keď som uvidel usmievavé dievčatá v tradičnom indickom odeve, ako sa starajú o oltárik s fotografiou svojho „majstra“ Sri Chinmoya a ponúkajú návštevníkom knihy a hudbu tejto „výnimočnej“, už aj na Slovensku pomerne známej osobnosti. A to nebolo všetko. Neďaleko mali svoj kút prívrženci „Matky ľudstva“ – Šrí Matadží Nirmala Devi. Tá svojim nasledovníkom ponúka jednoduchú sebarealizáciu pomocou Sahadža jogy. Jej praktizovanie má človeku údajne priniesť „pocit uvoľnenia a vnútorného pokoja tým, že v jeho vnútornom energetickom systéme vystúpi energia zvaná Kundalini, ktorá vyčistí a vyživí jeho energetické centrá.“ Zaujemcovia sa tu mohli posadiť tvárou obrátenú k horiacej sviečke osvetľujúcej fotografiu Šrí Matadží, zaželať si niečo pozitívne a potom čakať, ako začne pôsobiť hadia sila Kundalini, ktorú sa stúpenci Šrí Matadží snažili

➡ pokračovanie na 3. strane obálky ➡

Obsah

- 2** A mnohí prídu, aby vás zvedli
Biblické slovo
Spravodajstvo zo sveta
Report
- 3** Kráčajme po Pánových cestách
Rozhovor s biskupom Mons. R. Balážom
- 6** „Kontaktéri“ s mimozemšťanmi
- 8** Posolstvo grálu (1)
Profil
- 13** Psychotronika – zdanie
a skutočnosť
Fórum
- 16** Je kresťanstvo iba jednou z ciest?
Polemika
- 17** Sekty v Rusku (1)
- 20** Alternatívna medicína (3)
Kineziológia – metóda jednotného mozgu
- 23** Bludné náuky v období raného
stredoveku (1)
Milníky dvoch tisícročí
- 25** Roztopašné Deti Božie
- 28** Rozmer je váš
Súťaž

Editorial

Myslím si, že väčšina z Vás mi dá za pravdu, keď poviem, že fenomén novej religiozity je dnes viac ako aktuálny. Ľudia, ktorí sa prestali nadchýňať výtvarnými vedecko-technickej revolúcie, alebo sa necítia vo svojej koži v tej-ktorej inštitúcii, začínajú svoje očakávania vkladať do rozmanitých alternatívnych foriem stojacich v opozícii k tradičným hodnotám. V náboženskej sfére sme svedkami nebývalého duchovného trieštenia. Stále sa množia nové kulty hlásajúce vždy „svetovo objavné“ teórie. Sekty a rôzni tzv. novátori tu boli odjakživa. Dnes však ako keby sa svet každým dňom zmenšoval. Jednotlivé náboženstvá, ale i rozmanité protichodné duchovné smery a hnutia sa navzájom ovplyvňujú s nebývalou intenzitou. Nie každý je schopný sa s týmto fenoménom vyrovnáť.

Chcel by som v tejto súvislosti upozorniť na dva nezdravé extrémny, ku ktorým sa kresťania zvyknú uchýľovať. Prvým extrémom je fanatizmus sprevádzaný akýmisi chorobnými príznakmi, ktoré by sme mohli nazvať duchovným stihomamom. Ľudia s takto vyhrteným postojom vo všetkom a v každom, čo im je len trocha podozrivý, vidia Zlého; v lepšom prípade aspoň nejakého zakukleného slobodomurára. Nezriedka iba letmo „pričuchli“ k problematike náboženských kultov, ale ich ostrážitosť a bojovnosť nemá medze. Je to paradox, ale ich neschopnosť rozlišovať a s tým súvisiaca prehnaná „pravovernosť“ sa často podobá fanatickým prejavom práve tých, proti ktorým bojujú – sektárov.

Druhým, protichodným extrémom je ľahostajnosť. Možno by sme boli prekvapení, koľkí kresťania dnes zastávajú názor, že je jedno, čomu a komu človek verí, hlavne nech „dobře žije“. Odvolávajú sa na pluralitu a slobodu vyznania, ale pritom (často z pohodlnosti a falošnej tolerantnosti) hrubo prehliadajú mnohé výstražné prejavy deštruktívnych kultov. A to ani zďaleka nemám na mysli iba tie najvypuklejšie – hromadné samovraždy, sexuálna zvrátenosť, rozpady rodín, kriminalita, daňové úniky, priemyselná špionáž, prísne doktrinálna a škodlivo oklieštená výchova detí a pod. Ako keby si títo ľudia nechceli uvedomiť priamu súvislosť medzi vierou a životom. Alebo azda nie sú hrdí na to, že prijali jedinečnú, ničím nenahraditeľnú Kristovu radostnú blahozvesť a nahovárajú si, že sú „nad vecou“?

Fanatizmus ani ľahostajnosť nie je správny, a najmä nie adekvátny spôsob, ako sa postaviť k problému, ktorý dnes predstavujú novodobé sekty. Boli by sme preto radi, ak by sa aj pričinením našej redakcie našlo na Slovensku čo najviac takých ľudí, ktorí by sa vyzbrojili láskou, vierou a nádejou (i triezvym rozumom a nevyhnutnou dávkou poznania) v tomto duchovnom boji s rozhodnosťou postavili na stranu toho, kto o sebe pred dvetisíc rokmi vyhlásil: „Ja som cesta, pravda a život.“

Boris Rakovský

BORIS RAKOVSKÝ
šéfredaktor

A mnohí prídu, aby vás zvedli

„V lude však bývali aj falošní proroci, ako aj medzi vami budú falošní učitelia, ktorí vnesú skazonosné sektárstvo. Keďže však zaprú aj samého Pána, ktorý ich vykúpil, uvalia na seba rýchlu skazu. A mnohí budú nasledovať ich výstrednosti a potupia cestu pravdy. Z chamtivosti sa budú usilovať vykorisťovať vás falošnými rečami, ale ich odsúdenie nemešká a ich zatratenie nespí.“ (2 Pt 2, 1-3)

Tento aktuálny biblický úryvok podčiarkuje šesť skutočností, ktoré tvoria kritériá na posudzovanie rozličných minulých i súčasných duchovných hnutí: 1. staronová prítomnosť falošných učiteľov; 2. rozkoly a sektárstvo; 3. popieranie Ježiša ako osobného Spasiteľa; 4. výstrednosti; 5. potupovanie pravdy a 6. chamtivosť a lakomstvo.

Človek je neustále na ceste hľadania šťastia a zmysluplného života. V židovských, ranokresťanských, ale i v nedávnych obdobiach sa ľudia v týchto hľadaníach rôznili. Niektorí uznali za ideál pre svoj život Ježiša z Nazaretu a prijali dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, tzn. Cirkev, ktorú On založil a v ktorej je stále živý a prítomný. Iní, v snahe vyniknúť, prijímajú aj také riešenia svojej životnej orientácie, ktoré ich „ochránia“ pred závislosťou od Božieho zjavenia a od Cirkvi, ktorá ho už po dve tisícročia ohlasuje. Takto v každom čase dochádzalo a dochádza k vzniku falošných učiteľov a prorokov. Naoko sa zdá, že sú v niečom originálni. Kto sa však dôkladnejšie zaoberá dejinami, vie veľmi rýchlo nájsť spoločného menovateľa týchto ich ambícií. Väčšinou ide o tendenciu nájsť kľúč poznania a spásu v sebe samom. Táto koncentrácia na seba samého by nemusela byť zlá, keby nebola spojená s popieraním potrebnosti viery v Ježiša Krista ako darcu a nositeľa spásy pre človeka. Právě hodnotenie vnútorného duchovného života vedie k úžasu, pokore a k jednoduchosti, čiže k bázni Božej – a nie k sektárstvu. Tam, kde človek sleduje výstrednosti a akési „vyššie“ duchovné zážitky, vzdaluje sa od načúvania Bohu a skôr presadzuje svoju vôľu, ako vôľu toho, ktorý ho stvoril. Ako vraví apoštol Peter, vedie to iba k potupovaniu cesty pravdy. O tom, čo je alebo nie je pravda, sa nemôže rozhodovať len v racionálnej a intelektuálnej rovine, pretože pravda je úzko spojená s láskou. Tam, kde však panujú rozkoly a egoizmus, stojí aj pravda na veľmi vratkých nohách.

Všetkých týchto šesť skutočností charakterizuje vznik a rozmach siekt. Rešpektovať pluralizmus v názoroch ešte neznamená, že si každý môže Sväté písmo vykladať ako chce a písať a hovoriť čo chce, pretože v takýchto prejavoch je veľmi veľa subjektivismu. Avšak toto biblické slovo, ba celé dejiny ľudstva ukazujú, že je oveľa múdrejšie žiť v jednote s Kristom, než ambiciózne zakladať novú sektu a seba pyšne vyhlasovať za neomylného záchrancu ľudstva.

ANTON FABIAN

REPORT

Sekty a kulty v Európskom parlamente

Dňa 22. júna 1999 bola vďaka kompromisom v Európskom parlamente (EP) prijatá Rezolúcia o kultoch v Európskej únii. Pôvodne mali tento text schváliť počas svojho zasadnutia 12. – 16. januára 1998. Bol však odmietnutý, pretože antikultovému hnutiu sa zdal príliš slabý a na druhej strane aktivisti za náboženskú slobodu tvrdili, že EP sa touto problematikou nemá zaoberať. Text preto vrátili komisii na ďalšie dopracovanie.

Podľa niektorých podstatných odporúčaní tejto už schválenej rezolúcie EP vyzýva členské štáty a európske inštitúcie, aby zasahovali len pri problematických aktivitách kultov v spojení s ich špecifickými aktivitami, a to v prípade, ak majú vplyv na fyzickú a mentálnu integritu alebo sociálne, finančné postavenie, ako aj vtedy, ak sa takéto správanie vyskytne aj v iných typoch organizácií, či už sú náboženské alebo nie. Takisto vyzýva použiť tresty pre členov kultov len vo vzťahu k ich ilegálnym individuálnym aktivitám. Ďalej členské štáty a európske inštitúcie EP v dokumente vyzýva:

- na poskytnutie prístupu k objektívnym informáciám, vzdelaniu a poradenským službám najmä mladým ľuďom a rodinám, aby sa jednotlivcovi umožnilo slobodne si zvoliť zdroj informácie;
- sprístupniť podporné štruktúry tým, čo si želajú opustiť kulty, ako aj ich rodinám;
- používať legálne prostriedky a zistiť, či existujú dostatočné ustanovenia v súvislosti so zákonom o asociáciách, ako aj s obchodným, daňovým, sociálnym a trestným zákonom a chrániť tak verejnosť pred nezákonnými aktivitami. Okrem iného zaistiť, aby maloletí, ktorých rodičia sú členmi kultu, neboli zbavení vzdelania a sociálneho zabezpečenia;
- zistiť, či zákazníci potrebujú ochranu pred zneužitím v spojitosti s komerčnými službami, ktoré môžu kulty ponúkať na trhu psychologických služieb, a urgentne tak zaplniť medzery v legislatíve;
- na poskytnutie pomoci štátom centrálnej a východnej Európy prostredníctvom programov PHARE a TACIS, aby si mohli založiť inštitúcie poskytujúce informácie a poradenstvo týkajúce sa problematiky kultov.

Európsky parlament sa obracia aj na mimovládne organizácie a vyzýva ich, aby podporili informačné a poradenské aktivity, čím by umožnili každému záujemcovi voľný vstup a výstup z kultu alebo nového náboženského hnutia. Je chvályhodné, že najvyššie inštitúcie EÚ upozorňujú na potrebu legislatívneho riešenia používania mentálnej manipulácie kultmi, ako aj na nevyhnutné a urgentné zriadenie informačných centier a združení na pomoc obetiam siekt, kultov a nových náboženských hnutí, okrem iného aj vo východoeurópskych krajinách.

Podľa Internetu spracoval -ml-

Rada Európy chce centrum pre sekty

V Európe sa má v budúcnosti intenzívnejšie bojovať proti sektám. Preto parlamentné zhromaždenie Rady Európy odporúčalo Rade ministrov vytvorenie Európskeho centra na pozorovanie siekt. „Centrum má informovať o aktivitách skupín náboženského, ezoterického alebo duchovného charakteru,“ hovorí sa v správe schválenej v Štrasburgu. Podobné národné centrá, ak ešte neexistujú, sa majú zriadiť vo všetkých 41 členských štátoch. „Je potrebné chrániť najmä deti, ktorých rodičia sú členmi siekt,“ zdôrazňujú poslanci. „Tieto sú niekedy vystavované násiliu alebo znásilňovaniu. V niektorých prípadoch nedostanú deti z dôvodov viery v chorobe lekárske ošetrovanie, alebo ich neposielajú do školy. Dôležité je, aby sa v školách viac vysvetľovali nebezpečenstvá siekt,“ žiadajú európski poslanci.

KP/ TK KBS

Kráčajme po cestách Pánových

Rozhovor s Mons. Rudolfom Balážom,
predsedom Konferencie biskupov Slovenska

► **Pred nami je Veľké jubileum roku 2000. Mnohí sa snažíme hlbšie si uvedomiť hodnoty a poslanie, ktoré našej civilizácii prinieslo kresťanstvo. Avšak sú aj takí, a nie je ich málo, ktorí tieto hodnoty spochybňujú a učenie, ktoré nám priniesol Ježiš Kristus, prekrucujú a deformujú. Ako by podľa Vás mala Cirkev čeliť týmto deštruktívnym snahám?**

Kresťanstvo sa chystá Veľké jubileum roku 2000 prežiť v značne odlišnej polohe než sekulárny svet. Svet – aspoň tak to zatiaľ vyzerá – sa chystá prežiť tieto dni v duchu antického „carpe diem“ (uži dňa). Dožili sme sa, tešme sa, oslavujme! To sú všetky tie „hrubé čiary“ za minulosťou a evidentne nesplniteľné sľuby do budúcnosti. Kresťanstvo si uvedomuje – teda malo by si uvedomovať, že každý prítomný okamih je len spojnicou minulosť a budúcnosti. Pohľad do minulosť ako „pamäť viery“ by mal byť predovšetkým úkonom hlbokej vďačnosti a úprimného pokánia. Vďačnosti za Boží dar, ktorým je pre svet Ježiš Kristus a jeho evanjelium, rovnako

ako za dar viery, ktorou Boží ľud pretvára svet na Božie kráľovstvo. Úprimného pokánia za každý okamih, keď s týmito darmi kresťanstvo nakladalo nezodpovedne, čím zradilo svoje poslanie byť svetu sviatosťou spásy. Preto k oslavám Veľkého jubilea 2000 patrí aj ospravedlnenie sa svetu za omyly, ktorých sme sa pri hlásaní evanjelia dopustili. Bez tohto očistného pohľadu do minulosť nejestvuje ani úprimná nádej do budúcnosti. A práve v tomto bode vidím najväčšie nebezpečenstvo prekrúcania a deformácie učenia Ježiša Krista, o ktorej hovoríte. Nie je to však nič nové. Pokusy o „nápravu“ učenia a praxe kresťanstva tu boli aj v minulosť. Ich spoločným nedostatkom však vždy bol aj dnes veľmi obľúbený výraz „hrubá čiara za minulosťou“. Je to ale naivné – ak som naozaj dedičom, dedím stavbu aj s deravou strechou, vlhkými základmi a dlhmi. Brať len to „dobré“ a všetko „zlé“ nechať ako bremeno hanby staršiemu bratovi je neseriózne. Vytrhnúť z kontextu Ježišovej zvesti len praxou života nedotknuteľné „čisté Božie slovo“ a nespochybňiteľné časti sviatostnej praxe je evidentne lukratívne,

ale nie je to zodpovedné ani voči evanjeliu, ani voči človekovi, ktorý predsa potrebuje pomoc aj v „špinavých“ okamihoch svojho života. Tomu, že sa na lukratívnych častiach evanjelia priživujú rôzne kulty a že určite opäť využijú aj príležitosť Veľkého jubilea, nemožno zabrániť. Brániť sa týmto deštruktívnym snahám možno iba tak, že my sami sa pokúsime pomocou spomínanej vďačnosti a pokánia prehliť a zintenzívniť svoje svedectvo kresťanského života tak, aby mohol byť príslubom svetu aj do tretieho tisícročia.

► **Mnohé kulty stavajú svoju náborovú propagandu na tvrdení, že Cirkev (prípadne cirkvi) je už historicky prekonaná a nemá čo modernému človekovi povedať. Naopak, sľubujú, že práve oni vyriešia mnohé problémy trápiace ľudstvo a sugestívne ponúkajú jednoznačné odpovede na otázky dosiaľ nezodpovedané. Veľa mladých ľudí sa však takouto falošnou vidinou dá zlákať. Prečo?**

Už som povedal, že novovznikajúce kulty a náboženské spoločnosti sa správajú oportunisticky a pragmaticky, pretože je to najefektívnejší spôsob, ako sa uchytiť na trhu duchovného, náboženského rozmeru človeka. Je mi však ľúto každého, kto sa dá nachytať na túto „lacnú“ ponuku. Ak si totiž kladieme otázku, prečo bolo práve sa končiace dvadsiate storočie charakteristické enormným nárastom kultov, resp. siekt a rôznych náboženských novotvarov, zájdem si po odpoveď do posledných desaťročí predošlého a prvých desaťročí tohto storočia. Mnohí sociológovia, psychológovia a filozofi, ako napríklad Le Bon, Hardy, Freud, Jung, Ortega y Gasset či Canneti vtedy predpovedali, že jedným z typických znakov spoločenského vývoja človeka dvadsiateho storočia bude strata osobnosti, totálne zmasovenie človeka. Tvrдили, že človek nezvládne svoj sociálny rozmer a ľudia sa premenia na davy, stáda. Pribeh dvadsiateho storočia im dal za pravdu. Také strašné javy ako fašizmus a komunizmus s ich masovým týraním a vyvražďovaním ľudí v koncentračných táborech a gulagoch boli možné len za predpokladu, že človek sa zmení na masu. Masový človek nepotrebuje a ani neunesie osobnú

vieru a zodpovednosť. Potrebuje ideológiu. Novodobé kultúry a náboženské novotvary mu ju poskytujú. Preto im podliehajú predovšetkým mladí ľudia, lebo v starších generáciách ešte prežíva niečo z tradičných foriem náboženskosti. Ale mladý človek odchovaný novodobou masovou reklamou a lacnou predstavou masovej nezodpovednej slobody sa im nedokáže ubrániť. Masa je perfektný tlmič každej morálky. Žiaľ, kresťanstvo im v tomto smere nemôže príliš vychádzať v ústrety, lebo keby sa ako celok začalo správať takto oportunisticky, stratilo by svoju podstatu. Pre kresťanstvo je totiž charakteristická práve osobná angažovanosť viery ľudsky a mravne vyspelého jednotlivca. V kresťanstve sa spoločenstvo „uskutočňuje“ vždy cez sviatosťne formovaného jednotlivca. Áno, aj ja v biskupskej katedrále krstím naraz desiatky ľudí, ale každého krstím osobne – rozdávam Eucharistiu, ale každému osobne, birmujem často stovky mladých ľudí, ale každému osobne vyslovím jeho vlastné meno a dotknem sa osobne rukou práve jeho čela. Tým mu chcem akosi „zvonku“ naznačiť, čo sa má uskutočniť v jeho vnútri – aj on musí osobne niesť zodpovednosť za svoj vlastný, neopakovateľný ľudský údel. Zároveň však údel, ktorý nikdy nežije sám pre seba, alebo malú skupinku „vyvolených“, ale pre všetkých, za všetkých a so všetkými. Ako Kristus. Skutočné Kristovo kresťanstvo nezabavuje človeka malosti a bolesti, ale učí ho túto malosť a bolesť premieňať na spásnu cestu kríža. Žiaľ, pre mnohých je to, ak mám citovať evanjelium, „tvrdá reč, kto by to počúval“. Radšej ujdú do sekty, za jednoduchším riešením, ktoré im ponúkne ideológia vodcu. Mne je ich ľúto, ale nemôžem im pomôcť, ak nechcem riediť Ježišovo evanjelium.

► **Demokracia, sloboda a tolerancia sú v poslednom čase veľmi frekventované pojmy. Myslíte si, že sa za nimi môže skrývať aj výrazná snaha rôznych pseudonáboženských kultov presadiť sa na novotvorenom trhu východoeurópskych krajín?**

Nemyslím si, že je odôvodnené dávať do priamej príčinnnej súvislosti spomínaný enormný nárast kultov a nových náboženských hnutí s demokraciou a s ňou súvisiacimi pojmami, ako sú sloboda, tolerancia a pod. Tie podľa mňa nie sú ich príčinou, ale len v istom zmysle novou, vhodnou (a dokonale zneužívanou) príležitosťou na ich rozvoj. Prestaňme už konečne vidieť svet len z pohľadu západnej Európy a Severnej Ameriky. Pozrime sa napríklad do krajín Južnej a Strednej Ameriky a Afriky, ktoré by sme asi ťažko mohli dávať za vzor demokracie. A pritom tam sektárske a pseudonáboženské kultúry vznikajú v rovnakom, ba možno ešte väčšom počte ako v Európe a Severnej Amerike. Rozdiel nie je v počte, ale len v zameraní týchto kultov. Zatiaľ čo v Európe a Severnej Amerike si získavajú stúpencov predovšetkým príslušným až konzumne pohodlnou a bezproblémovou cestou ku spásu pomocou zaručených receptov na formáciu psychologicky dokonalej osobnosti, v Južnej Amerike a Afrike v prostredí extrémnej chudoby získavajú stúpencov mesianisticky zamerané kultúry. Zopakujem inými slovami tvrdenie, že to všetko súvisí s celkovou civilizácnou a kultúrnou klímou dvadsiateho storočia – človek už v tomto storočí značne pokročil v poznaní, že sloboda je nevyhnutnou súčasťou jeho podstaty, ale zatiaľ nedospel k tomu, aby túto slobodu zodpovedne uniesol. Krčí sa pod ňou a miesto toho, aby sa k nej vychoval,

hľadá skratkové a náhradné riešenia. V tomto zmysle sú demokracia a kresťanstvo na tej istej lodi. Demokracia je nemysliteľná bez osobnej slobody rovnako ako je nemysliteľné kresťanstvo bez osobného svedomia. Ak chceme zachovať slobodu a osobné svedomie, musíme sa vzdať prakticky takmer všetkých donucovacích prostriedkov (okrem výnimočných prípadov, ako terorizmus a pod.) a musíme sa siahnuť k jedinému všeobecne dostupnému a odôvodnenému prostriedku – k výchove. Žiaľ, ako poznáme z praxe, výchova nemusí vždy skončiť úspešne. Ale to je nevyhnutné riziko demokracie i kresťanstva.

► **Ako sa vám pozdáva názor, že všetky náboženstvá sú len navonok inou cestou k Bohu, zohľadňujúcou duchovný vývoj človeka, ale v podstate sa ničím od seba nelíšia? Narážam na to, že dnes veľmi často zaznieva tvrdenie, že Boh v každom dejinnom období posielal ľudstvu dajakého duchovného posla – napríklad Krišnu, Budhu, Ježiša, Mohameda, podľa niektorých dokonca aj Prabhupádu, Sri Chinmoya či rev. Muna, a že je vlastne jedno, koho si z nich vyberiete. Čo si o tom myslíte vy?**

Vo veľmi zreteľne vymedzenej miere môžem súhlasiť s prvou časťou tohto tvrdenia, lebo aj v Novom zákone v Liste Hebrejom môžeme čítať vetu: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcem skrze prorokov.“ Tá istá Biblia však na mnohých miestach a veľmi dôrazne upozorňuje, že v dejinách sa vždy znovu a znovu vynára mnoho falošných prorokov, ktorí prekrúcajú Božiu pravdu a zavádzajú ľudí. Tieto varovania nie sú len obrannou reakciou židovstva či kresťanstva v snahe udržať pohromade svo-

jich veriacich. Hrozbu, ktorou sú pre ľudské spoločenstvo falošní proroci, si čoraz naliehavejšie začína uvedomovať aj tzv. nenáboženský alebo sekulárny svet. Jadrom problému nie je to, či jestvuje len jedna cesta k Bohu alebo viacero, ale to, ako rozoznať pravú a falošnú cestu k Bohu, teda pravých a falošných prorokov. Preto moja odpoveď na druhú časť tvrdenia je jednoznačne „Nie!“. Nie je jedno, ktorého duchovného posla si vyberiem ako sprievodcu na ceste k Bohu. Rozdiel medzi kresťanským a sekulárnym prístupom k tomuto problému je v tom, že sekulárne inštitúcie sa k poznaniu, že pôsobenie falošných prorokov je zhubné, dopracúvajú až na základe dôsledkov ich pôsobenia (a to už niekedy môže byť aj neskor), kresťanstvo ich dokáže odhaliť okamžite ako sa objaví – lebo má normu, na základe ktorej ich rozozná: zjavené Božie slovo. Kresťanská teológia vždy rozoznávala – aj keď v niektorých historických obdobiach dosť neochotne a ťažkopádne – medzi nadprirodzenou (zjavenou) a prirodzenou pravdou, ale nikdy neodopierala človeku možnosť nájsť Boha a spásu aj cestou prirodzených právd. Preto si kresťanstvo popri pravých prorokoch hlásajúcich zjavenú Božiu pravdu (ako Izaiáš, Jeremiáš, Ján Krstiteľ, apoštoli, cirkevní otcovia a pod.) vždy vážilo aj prorokov prirodzenej pravdy a náboženstvá nimi založené (ako Budha, Mohamed, Gándhí a pod.). Niektoré z ich právd viery a praktík naozaj môžu byť cestou k Bohu, ak človek nimi vedený opravdivo odpovedá životom na Boží hlas, ktorý sa ozýva v jeho prirodzenom osobnom mravnom svedomí. Tu vidíme rozdiel – a to veľmi dôležitý – v úplnosti prostriedkov spásy, ktoré je schopné to-ktoré náboženstvo človeku poskytnúť. Kristovo náboženstvo a

ním založené spoločenstvo veriacich, teda Cirkev, ponúka človeku plnosť prostriedkov spásy – najmä zjavené Božie slovo a sviatosti – zatiaľ čo ostatné poskytujú vždy iba určitú (niektoré veľmi obmedzenú) časť týchto prostriedkov. Ak mi ukážete náboženstvo, ktoré napriek mnohým svojim pomýleniam splodilo tolkých, až do špiku kosti hlboko „ľudských“ ľudí, ako bola väčšina veľkých osobností kresťanských dejín (napr. apoštol Pavol, František Assiský, pápež Gregor Veľký, Matka Terézia, alebo aj pápež Ján Pavol II.) a sociálnych či kultúrnych inštitúcií zveľadujúcich ľudský údel na tejto zemi, budem ochotný diskutovať o tom, že je jedno, v akého Boha človek verí, alebo akou cestou kráča k Bohu. Spomenutá úcta voči prirodzenej pravde viery sa však netýka falošných prorokov – tí svojou deštruktívnou činnosťou oberajú človeka ešte aj o to málo, čo má – o holý zdravý rozum a slobodnú vôľu.

► **Totalitná komunistická ideológia sa nás všemožne snažila presvedčiť o tom, že Boh neexistuje. Dnes je však situácia opačná. Ateistu stretnete len zriedkavo, ale zato ľudia sa začínajú duchovne trieštiť – v spoločnosti prebieha akási duchovná atomizácia. Aj medzi kresťanov preniká mnoho nebiblických teórií. Dokáže sa Cirkev aj s týmto omnoho zradnejším problémom vyrovnat?**

Často sa stretáme s prežíváním alebo vytváraním nových „pseudospoločenstiev“, ktoré aj v netotalitných spoločenských podmienkach zotrvačne žijú „súkromné kresťanstvo“ oddelené od Cirkvi ako celku, alebo vidíme, ako sa mnohí kňazi úzkostlivo vyhýbajú akejkolvek zmienke o verejnej angažovanosti, aby neboli obviňovaní z „politizovania“.

A od takéhoto „súkromného“ kresťanstva je len krôčik do sekty. Podobne „súkromné“ evanjelium zbavené kontextu „verejných“ celospoločenských problémov čias, v ktorých žije, sa nedokáže ubrániť pred infiltráciou skutočnosť zjednodušujúcich ideologických prvkov z iných náboženstiev. Nemyslím si, že sa Cirkev nedokáže s touto traumou časom vyrovnat. Ak si však niekto myslí, že premeniť „súkromné kresťanstvo“ a „evanjelium súkromnej morálky“ na „osobne angažované kresťanstvo“ sa dá za rok či za dva, je fantasta.

► **Vo svete sa napríklad stále viac udomácňuje starobylá viera v prevteľovanie duše. Niektoré seriózne výskumy ukázali, že najväčšie percento Európanov veriacich v reinkarnáciu pochádza práve z tradične katolíckych krajín, Slovensko nevynechávajú. Je na vine všeobecná povrchná znalosť Svätého písma, alebo v tom vidíte iné príčiny?**

Nie som sociológ ani psychológ, ale odpoviem na vašu otázku tak, ako ju vidím zo svojej perspektívy, teda z pohľadu slovenského katolíckeho biskupa. Myslím si, že prudký nárast reinkarnačných teórií je synergetickým dôsledkom dvoch od seba nezávisle pôsobiacich príčin. Prvou je skutočne neznalosť. Nie však primárne neznalosť Biblie, ale neznalosť tých náboženstiev, od ktorých dnešný Európan preberá vieru v prevteľovanie duší. Veľmi zjednodušene povedané, dnešný Európan, ktorý podľahol čaru reinkarnácie, hľadá v nej predovšetkým nádej. Ak sa mu život, ktorý práve žije, nevydarí, nič sa nedeje, pretože stále je tu nádej, že sa ešte raz vráti a možno ten druhý alebo ďalší život bude znesiteľnejší. To je ale naruby prevrátená viera alebo myslenie východných náboženstiev, na

ktoré sa tieto teórie odvolávajú. Ani hinduizmus a tým menej budhizmus (ktorý predsa vôbec nehovorí o osobnom návrate človeka) nepoznajú takúto nádej. Obidve tieto náboženstvá vidia svoj posledný cieľ v podstate v tom, čo sa nazýva nirvánou – definitívnym rozplynutím sa človeka vo večnom pokoji. Návrat v hinduizme (v budhizme ide len o návrat čohosi, čo by sme európskou terminológiou možno mohli nazvať časťou energie) sa vníma predovšetkým ako trest za zle prežitý život. Hinduista ani budhista sa nechce, netuži vracat. On túži po vyslobodení od návratu, po nirváne. Niektorí európski synkretici tieto myšlienky prevrátili naruby a ponúkli návrat ako nádej na nový, dokonca evolučne lepší život. Tým sa však úplne odtrhli od východnej tradície a stratili aj to, čo v hinduizme a budhizme ako prirodzených náboženstiev bolo zmysluplné. Obava pred návratom totiž vnútorne nútila veriaceho hinduistu správať sa pravdivo a mravne. Tak ako kresťana chráni pred hriechom obava z večného zatratenia. Návrat ako nádej však európskeho pseudobudhistu obral o tento očistný mechanizmus bázne pred božským.

Tým sme sa dostali k druhej príčine, ktorou je znechutenie dnešného Európana nad smerom, ktorým sa ubera súčasná európska civilizácia a kultúra, o čom som sa už zmienil. Európan naplnený pocitom nezmyselnosti života hľadá každú možnú nádej – a ak mu niekto ponúkne možnosť ešte raz sa vrátiť a znovu to skúsiť, naletí. To, že naletel len fantazmagórii a výmyslu nejakého antroposofického fantasty nepostrehne, lebo je neinformovaný o skutočnej duchovnej tradícii východných náboženstiev.

► **Sekty a herézy tu boli odnepamäti. Dnes, keď už**

existuje Internet, káblová televízia a satelitné prenosy, sa však tento problém stal omnoho vypuklejší a dynamickejší. Naliehavejšie sa dotýka aj samotnej pastorácie. Počíta sa v tejto súvislosti v blízkej budúcnosti aj so zavedením samostatného vyučovacieho predmetu na bohosloveckých fakultách, ktorý by bol špecificky zameraný na problematiku novodobých kultov? Alebo aspoň so školeniami či seminármi pre kňazov, respektíve laikov? Aký význam prikladá Cirkev tejto pálčivej a naliehavej otázke?

Áno, a nie jeden, ale dokonca dva. Práve tento školský rok sa na bohosloveckých fakultách začínajú prednášať ako samostatné predmety religionistika a teológia náboženstiev. Ani jeden z nich nie je síce zameraný výlučne na problém novodobých kultov, ale v oboch tvorí táto problematika integrálnu súčasť štúdia. Na to, aby sa poznatky religionistiky a teológie náboženstiev dostali do rúk aj kňazom, ktorí sú už v pastorácii, má naša Cirkev viacero spôsobov, napríklad formačné stretnutia mladších či mesačné rekolekcie starších kňazov. Ich použitie ukáže potreba a čas.

► **Čo by ste na záver chceli odkázať čitateľom Rozmeru?**

Snád' toto. Kristus povedal: „Ja som cesta, pravda a život.“ Treba chodiť po jeho cestách a nezblúdime. Aby sme ich poznali, treba ich pozorne spoznávať v evanjeliu, kde sa odhaľujú ako pravda, pre ktorú sa oplatí namáhať. Potom zakúsime život, ktorý sa neopúšťa, lebo má vnútornú silu spočívajúcu v pokoji a nádeji.

Za rozhovor ďakuje
BORIS RAKOVSKÝ

„Kontaktéri“ MIMO zemšťanmi

V ostatnom čase sa v spoločnosti začína objavovať fenomén, ktorý sa spočiatku zdal, že s náboženstvom nemá nič spoločné. Na rôznych miestach sa začali schádzať ľudia, ktorí veria v komunikáciu s mimozemšťanmi. Stretnutia dnes prebiehajú v spoločenských sálach, na námestiach... jednoducho všade tam, kde je možné zhromaždiť väčší počet poslucháčov. Záujem o „komunikáciu s mimozemšťanmi“ rastie. Jedno z prvých väčších stretnutí prebehlo v júli minulého roku v zlínskom hoteli Moskva...

Do Zlína sa v ten horúci deň zišlo vyše dvesto návštevníkov zo všetkých kútov Čiech a pricestovali aj ľudia zo Slovenska. Stredom pozornosti bol Ing. Ivo Benda, v tom čase zamestnanec automobilky Škoda Mladá Boleslav. Inžinier Benda je v udržiavaní telepatickej komunikácie s mimozemšťanmi naozaj „priekopníkom“ – jeho aktivity väčšmi pripomínajú predvolebnú kampaň. „Planéta Zem je ohrozená negatívnym správaním ľudí, ktoré spôsobuje vibrácie!“ varuje Benda. Tieto hrubé vibrácie sa podľa neho vytvárajú nielen čítaním kníh o negatívnych mimozemšťanoch, ale i tým, že človek zabíja zvieratá a rastliny, alebo napríklad sledovaním politiky v televízii (ako aj väčšiny ostatných relácií).

Prejav pána Bendu je sebavedomý, súvislý; ani raz nezvyšuje hlas. Poslucháči sa dozvedeli, že od chvíle, keď Zem nebude schopná uniesť hrubé vibrácie, začne sa katastrofa. No netreba sa báť. Z neba sa v pravý čas spustia tisíce vesmírnych lodí

s priemerom niekoľkých kilometrov a zachránia presne jednu pätinu všetkých obyvateľov Zeme. Iba toto množstvo totiž spĺňa kritériá na prestup do vyššej úrovne bytia. Zachránených pozemšťanov odvezú na planétu Jupiter, ktorá leží v piatej dimenzii a zároveň takmer na tom istom mieste ako planéta Zem. Tento „druhý Jupiter“ (planéta s tým istým názvom už v slnečnej sústave totiž existuje) však podľa Bendu nemôžeme vidieť, lebo Zem leží v tretej dimenzii. „Záchranu ľudí majú na starosti dve veľké evakuačné flotily: Karného a Izákova. Sú to špeciálne flotily na evakuáciu ľudí,“ pokračuje Benda hlasom, ktorému chýba akékoľvek emočné zafarbenie. Vyzerá to, akoby hovoril robot... „Karného flotila priletela z galaxie v Andromede, ktorá je od Zeme vzdialená 2,3 milióna svetelných rokov. Česko si vesmírni ľudia vybrali ako miesto, kde žijú ľudia s najvyššou duchovnou úrovňou na tejto planéte. Proti nikomu totiž neviedli vojnu. Majú vysoko kvalitnú kultúru (napríklad Babička Boženy Nemcovej, alebo Krtko sú veľmi cenné).“ A prečo je v záujme vesmírnych ľudí našu planétu zachrániť? „Zem je a vždy bude dôležitou súčasťou vesmíru. Vesmírni ľudia pracujú pre nášho Stvoriteľa a túžia, aby nám umožnili jeho úplné poznanie. Majú na to technológiu, proti ktorej je naša technológia iba šrot.“ S naším Stvoriteľom je možné aj priamo komunikovať – zásady, ktoré je dôležité dodržiavať, aby sa telepatický kontakt podaril, sa zhodujú so zásadami komunikácie s vesmírnymi ľuďmi: žiť láskyplným životom, nepiť alkohol, nefajčiť, milovať všetkých (aj tých, ktorí nám ubližujú),

obmedziť jedenie mäsa, spáliť všetku negatívnu literatúru a v nijakom prípade ju nečítať, neľpieť na majetku a materiálnych hodnotách, pomáhať ľuďom v núdzi, pracovať aspoň minimálne na šírení lásky a svetla... neubližovať iným stvoreniam atď. Evakuácia má začať v pravý čas – všetci povolaní ľudia sa o tom dozvedia napríklad z televízie, lebo mimozemšťania sa napoja na jej kmitočet. Zatiaľ vraj vesmírni ľudia začali s evakuáciou niektorých druhov zvierat, napríklad vrabcov. „Všimli ste si, ako výrazne ich ubudlo?“ sputuje sa sugestívne Benda publika na jednej zo svojich prednášok. Ľudia fascinovane počúvajú. Nič z toho, čo počujú, im nie je ani trochu čudné...

Olomoucká skupinka

Okolo Bendu sa zhromažďujú ľudia so záujmom o New Age – ich vekový priemer nebude vyšší ako dvadsaťpäť rokov. Nejde iba o jednoduchých poslucháčov jeho prednášok, ale o mladých ľudí, ktorí sa aktívne podieľajú na „komunikácii s mimozemšťanmi“. Aj keď Benda tvrdí, že sú od neho tieto skupinky študentov celkom nezávislé, faktom je, že ich členovia patria k stálym návštevníkom jeho prednášok a celkom nekriticky prijímajú všetky Bendove oznámenia. Tie sú pre nich totiž inšpiráciou na napísanie vlastných brožúrok, ktorých obsahom sú aj správy od vesmírnych ľudí. Tematickú podobnosť a zhodu niektorých detailov potom vysvetľujú tým, že hovoria s totožnými mimozemšťanmi. Je preto vraj logické, že aj ich posolstvo sa bude zhodovať – nezáleží na tom, kto je práve kontaktérom...

Na rozdiel od Bendu je prejav týchto študentov veľmi citovo podfarbený, neistý – je vidieť, že ešte nie sú profesionálnymi kontaktérmi. Väčšmi sa zdá, že stále tomu nemôžu uveriť. Je však pravdepodobné, že tiež túžia dostať sa do priazne mimozemšťanov, ako sa to podarilo práve pánovi Bendovi. Ten im dáva vskutku originálny podrobný návod na to, čo majú robiť, aby sa im podarilo telepaticky sa s nimi „skontaktovať“: „Uvedomte si kozmický lúč nášho Stvoriteľa dopadajúci zhora na temeno hlavy a prechádzajúci chrbticou dolu do Zeme. Požiadajte nášho Stvoriteľa o dovoľenie. Toto urobte vždy. Napríklad: „Stvoriteľ náš najvyšší, dovoľ nám teraz a tu sa spojiť s vesmírnymi priateľmi zo strany Síl svetla alebo priamo s Tebou.“ Môžete vymenovať, s kým chcete nadviazať

spojenie napríklad s Aštarom, Ptaahom, Ortonom atď. Vycítte odpoveď a pokračujte ďalej. Majte poruke pripravenú ceruzku a papier. V srdci nosite lásku a harmóniu a pozitívne myšlienky. To je veľmi dôležité. Započúvajte sa na chvíľu do svojho vnútorného ticha. Možno niečo začujete. Môže to byť celkom iný hlas alebo i váš hlas, čo sa začne prihovárať. Môžete pocítiť silné nutkanie a vaša ruka začne písať. Píšte, čo vám príde na um. Často sa pri prvom kontakte zdá, že sa nič nedeje, pretože prichádzajú známe myšlienky a slovné spojenia. To je prirodzené. Nečakajte hneď na prvýkrát, že vás priatelia ohromia ničím úplne novým. Jednoducho začnite písať, aj keď si nie ste istí tým, že to, čo zapisujete, je pravé. Určite to príde. Niekedy to treba skúsiť viackrát, kým sa to podarí. Niekomu stačí sa na chvíľu upokojiť, trebárs v autobuse alebo na ulici, a spojenie sa nadviaže. Toto všetko je len začiatok, neskôr sami poznáte, čo je pre vás najlepšie. Je celkom možné, že správa, ktorú ste zachytili, v istých smeroch zodpovedá vašim predstavám a v istých nie. Môže to byť totiž zhuk slov, zachytených zhora a dotvorených vami samými. Skúšajte to ďalej. Sami sa naučíte rozlišovať, kedy prijímate neskreslene a kedy vám tam príde vlastná myšlienka. Potom to už pôjde hravo...“

Kniha storočia

Všetky správy, ktorých podľa Bendových slov pribúda, v jeho prípade asi tri za deň, sú zhromaždené v spise nazvanom *Rozhovory s poučením od mojich priateľov z vesmíru*. Je to zbierka zapísaných správ od rôznych kontaktérov. Text koriguje Benda a jeho blízki, ktorí údajne ručia za to, že obsah bude v zhode s tým, čo chceli mimozemšťania ľudstvu povedať. Túto knihu už údajne prečítalo asi 500 miliónov ľudí. Je zaujímavé, že do novembra 1998 sa ich text (obsahoval už vyše 500 strán prepísaných odkazov) šíril iba v podobe kopírovaných stránok. Keď som sa na jednej prednáške Bendu spýtal, ako sa materiál podarilo rozšíriť v toľkých jazykoch, odpovedal, že existuje množstvo emigrantov, ktorí ho prekladajú do jazyka štátu, v ktorom žijú. Na otázku, o akých konkrétnych emigrantov ide, Benda odpovedal, že je to detail..., potom si obťažne spomenul na dvoch z nich. Koncom minulého roka sa kontaktérom podarilo vydať text *Rozhovorov* knižne na vlastné náklady.

Vzhľadom na to, že text opisuje najjemnejšie detaily zo života na rôznych planetách a kozmických lodiach, nie je ťažké dokázať, že v tom, čo Benda predkladá, sú logické rozpory. Keby pozorný poslucháč porovnal obsah prednášok a text *Rozhovorov*, všimol by si napríklad, že hoci Benda opisuje dobrých mimozemšťanov ako bytosti na takej vysokej úrovni, že sú dávno imúnne voči akýmkoľvek chorobám, v texte *Rozhovorov* píše, že mimozemšťania majú špičkovy vybavené nemocnice, kde „*má každý pre seba zariadenú samostatnú izbu, vybavenú lekáorskými prístrojmi, pripomínajúcu však skôr komfortne zariadenú izbu v obyčajnom byte...*“ Podobných logických odchýlok existuje viac. Napríklad planétu Zem Benda a jeho nasledovníci chápu ako normálnu mysliacu a cítiacu bytosť, ktorá sa prostredníctvom katastrofy (napr. v podobe prírodných pohrôm) očistí od hrubých vibrácií, ktoré ľudstvo svojou činnosťou produkuje. Zabíjanie je údajne činnosť, ktorá vyvoláva najviac hrubých vibrácií. Tie sú nebezpečné aj pre ostatných obyvateľov vesmíru. Avšak na inom mieste prednášky Benda tvrdí, že keby dobrým vesmírnym ľuďom pripadal vývoj na akejkolvek planéte nebezpečný, radšej ju svojimi zbraňami zničia bez ohľadu na jej obyvateľov. Keď som sa odvážil na tieto logické rozpory počas zlínskej prednášky pána Bendu poukázať, vyvolalo to veľmi agresívnu reakciu prítomných kontaktérov. „*Vám nejde o fakty! Vám nejde o fakty! Zaujímajú vás nepodstatné veci!*“ kričal na mňa pán Vincent Remeš, majiteľ

súkromnej jazykovej školy, ktorá platila prenájom sály. K nemu sa pridali aj dve ženy sediace neďaleko. „*On mohol byť rád, že je ako je,*“ komentuje neskôr stretnutie psychiater MUDr. Peter Pöthe, ktorého som požiadal o komentár k niektorým sprievodným javom, ktoré sa počas Bendových prednášok objavujú. „*To bola reakcia na pocit, že im chcete vziať ich duševnú rovnováhu. Oni tam mohli prísť preto, aby sa nemuseli báť života v tom dnešnom zmätenom svete,*“ dodáva.

Nebezpečné podobnosti

Viera v mimozemské civilizácie a od nej sa odvíjajúce správanie už niekoľkokrát v histórii ľudstva zohrala úlohu tragického katalyzátora. K poslednej tragickej udalosti došlo v roku 1997 v Kalifornii. Členovia sekty *Nebeská brána* spáchali hromadnú samovraždu. Spolu so svojimi vodcami, ktorí sa vyhlasovali za vtelených mimozemšťanov Do a Ti, sa pripravovali na prechod na vyššiu úroveň bytia. Ten mal v praxi vyzerať ako prechod duše do vyššej dimenzie. Nato však bolo treba sa zbaviť svojich fyzických tiel, ktoré sú len na príťaž a zároveň sú symbolom ľudskej nedokonalosti, ktorá je vlastná našej nízkej dimenzii. „*Evakuácia*“ nastala 22. marca, v čase, keď nad Zemou prelietala Hale-Boppova kométa. V jej chvoste sa údajne skrývala vesmírna loď - všetkých 38 členov sekty odložilo svoje telá a vydalo sa na ňu...

Aj keď zatiaľ Bendova rétorika ani skryto nevyzýva na podobné činy, je alarmujúce,

Prednáška Ing. Iva Bendu

Foto: JAN KOTRČ

ako sa v niektorých aspektoch svojej doktríny bliži k tomu, čo hovorili vodcovia sekty *Nebeská brána* svojim nasledovníkom. Bendovi nasledovníci sa tiež pripravujú na odchod z tejto planéty – hovoria aj o tom, že nepôjde o klasické vystúpenie po rebríku... zatiaľ však nespomínajú konkrétny dátum. V ostatnom čase sa však zdá, že spočiatku náhodne zhromaždená skupina priaznivcov Bendovho učenia dostáva formu inštitúcie. Asi tridsať najvernejších vybavuje Bendovu korešpondenciu, obhospodaruje internetové stránky, platí účty Bendovho mobilného telefónu (mesačne asi 20 000 Sk) – čas ukáže, či sa celá skupina zradikalizuje. Navonok sem-tam presakujú varovné signály... Asi pred mesiacom uskutočnila Česká televízia medzi občanmi na ulici anketu na tému, čo si myslia o nebezpečenstve možného kolapsu dôchodkového systému o niekoľko rokov. Zhodou okolností reportéri zastavili na ulici i pána Bendu. „Ale to už tu dávno nebudem,“ odpovedal na otázku, či sa nebojí, že sa ho môžu dotýkať problémy spojené s dôchodkovým systémom...

Postmoderné náboženstvo

Benda a spol. predkladajú všetky detailné informácie o mimozemských civilizáciách s nehybnou tvárou – desiatky ľudí tomu veria. Aj keď sa to zdá bizarné, je pomyselná komunikácia s mimozemšťanmi, obdiv k ufonskej technike a pozitívna hrozba ich príchodu pre súčasnosť veľmi typická. Súčasná spoločnosť západného typu so sebou prináša zmätok, frustráciu, veľké percento nefungujúcich rodín – tieto aspekty sa veľmi často prejavujú v nenaplnení citových potrieb mnohých ľudí. Nezáujem či negatívne správanie okolia (napr. rodiny) sa môže prejaviť tak, že má človek pocit márnosti, nedostatočnosti. „V psychoanalýze sa tento stav nazýva strach z anihilizmu (ničotnosti), ktorý vznikne, keď je dieťa v ranom veku vystavené určitým negatívnym vplyvom, napríklad hladu, bolesti... a zároveň mu chýba ochranná ruka matky alebo blízkej osoby. To môže viesť k depresiám alebo úzkostiam,“ komentuje psychiater MUDr. Peter Pöthe obdiv poslucháčov Ing. Bendu. Ľudia tohto typu vraj hľadajú čokoľvek, čo ich od psychickej dezintegrácie ochráni. V tomto prípade nie je vôbec dôležité, v čo alebo v koho veria, ale to, že vieru majú.

„Verím, že pánovi Bendovi psychicky pomáha to, čo robí. Postupom času by to však mohlo viesť k určitému nebezpečenstvu. Mohla by vzniknúť konfrontácia s realitou, ktorá je iná. Prostriedok k dobrému pocitu by sa mohol stať cieľom, ktorý je dôležitejší než samotné emočné potreby človeka, kvôli ktorým to všetko začalo. Z vesmírnej konštrukcie sa stane dogma – nakoniec by mohlo dôjsť k tomu, že už nepôjde o mierové a priateľské spoluzitie s každým, ale len s tými, ktorí tomu tiež veria. Keby to dospelo do extrému, mohlo by sa objaviť deštruktívne správanie – túžba zničiť všetkých, ktorí nezmysľajú rovnakým spôsobom,“ vraví MUDr. Peter Pöthe. Strata viery by sa podľa neho mohla stať taká ohrozujúca, že by dotyčný mal veľkú potrebu zničiť každého, kto by sa snažil túto vieru spochybniť.

Ufológia a budúcnosť

V Bendovom „náboženstve“ nejde v porovnaní s ďalšími prúdmi New Age o nič mimoriadne. Jedinou odlišnosťou od väčšiny ostatných je azda skutočnosť, že ústredná postava celej skupiny s veľkou pravdepodobnosťou trpí duševnou chorobou. Očakávanie blízkej katastrofy, návod, ako katastrofe predísť i fakt, že existuje vrstva vyvolená na záchranu má obdobu v mnohých ďalších extrémistických a pseudonáboženských prúdoch. Viera v mimozemské civilizácie a komunikáciu s nimi sa v západnej Európe vyskytuje už dlhší čas. Boom nastal koncom päťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Ing. Ivo Benda sa na jeseň minulého roka rozhodol odísť zo zamestnania v Škode Auto výpoveďou, aby sa mohol na plný úväzok venovať kontaktom so svojimi vesmírnymi priateľmi. S jeho odchodom však súvisí množstvo otázok, napríklad do akej miery bola výpoveď dobrovoľná. Ešte keď v automobilke pôsobil, nechával si totiž od priaznivcov posilať faxy do práce a svojich spolupracovníkov sa v dobrej viere snažil varovať pred hroziacou katastrofou...

Z psychiatrického hľadiska je zrejmé, že pomyselný kontakt s mimozemšťanmi Bendovi pomáha prekonať stres súvisiaci s bežným každodenným životom. Keby nenarazil práve na ufológiu západného typu, možno by si vybral iné pole pôsobnosti. Alarmujúce nie je to, čo jeden duševne chorý človek verejne hlása, ale skutočnosť, že mu desiatky ľudí verí každé slovo.

JAN KOTRČ

Keď po roku 1989 začalo v bývalom Československu legálne pôsobiť množstvo obnovených i nových duchovných prúdov, dalo sa odhadovať, aký ohlas budú mať v nových podmienkach a koľko stúpenčov pravdepodobne získajú. No málokto by vtedy uhádol, že väčšinu atraktívnych smerov z exotického Východu i duchovných experimentov v štýle Nového veku v popularite predstihne náboženstvo hrubej knihy, verejnosti neprístupných obradov a nenápadných „duchovedných“ moralistov – hnutie Grálu. V Českej republike sa počet príslušníkov tohto náboženstva, teda hľadačov Pravdy a nositeľov kríža, odhaduje na takmer dvetisíc. Ľudí, ktorých ovplyvnil základný spis – Abd-ru-shinova kniha *Vo svetle Pravdy* – je však oveľa viac, a to aj napriek tomu, že sa hnutie nepokúša o nijakú masovú propagáciu. V médiách sa píše – najčastejšie negatívne – v súvislosti s nebezpečným Parsifalom Imanuelom, ktorý sa na základe Abd-ru-shinovho učenia vyhlásil za mesiáša. Obyčajný človek sa teda môže s hnutím Grálu stretnúť buď prostredníctvom Abd-ru-shinovej knihy, alebo prostredníctvom prednášky, propagovanej na plagátoch vylepených na verejných miestach.

Prečo sa teda toto náboženstvo tak relatívne úspešne šíri? Príčiny môžu byť dve: predovšetkým veľkú úlohu hrá tradícia. Po prvej svetovej vojne Abd-ru-shin našiel v Československu množstvo dychtivých poslucháčov, takže Česi sa tešili jeho osobitnej priazni. Prví českí hľadači Pravdy sa objavili už v roku 1928 a český preklad prvého vydania Abd-ru-shinovho titulu *Vo svetle Pravdy* vyšiel v roku 1932 len niekoľko mesiacov po svojom nemeckom origináli. S minimálnym časovým odstupom vychádzali aj ďalšie do češtiny preložené publikácie a periodiká. Hnutie tu zapustilo pevné korene a keď Nemci ukončili v roku 1941 jeho činnosť, bolo na našom území asi dvetisíc potvrdených nositeľov kríža a dokonca štyria príslušníci najvyššieho stupňa v hierarchii tohto náboženstva: nositelia kríža s kameňom na stužke.

(1)

gP s osolstvo rálu

Oskar Ernst Bernhardt

Abd-ru-shinovo učenie

Druhou príčinou, prečo je dnes ešte Abd-ru-shinovo učenie živé, je jeho nesporná atraktivita. Na skoro tisícsto stranách súčasného najrozšírenejšieho vydania Abd-ru-shinovej knihy *Vo svetle Pravdy* sa rozvíja niekoľko motívov. Určite jedným z najdôležitejších je ostrá kritika kresťanstva. Podľa Abd-ru-shina je poslanie Ježiša iné, než to cirkvi predstavujú, apoštolovia jeho učenie nepochopili, cirkev ho prekrútila a svojimi dogmami a strnulou náboženskou praxou ľudí väčšmi zdržuje v ich duchovnej ceste, než by im pomáhala. Abd-ru-shin vystupuje v týchto (ale vlastne vo všetkých) pasážach veľmi autoritatívne, s istotou a prehľadom vykladá biblické správy po svojom a prispôsobuje ich na obraz svojho náboženského systému. O svojom poslaní stále naduto opakuje, že je schopný – na rozdiel od kresťanstva – vysvetliť všetko bez „bielych miest“ a bez rozporov, prísne logicky a konzistentne. Tento silný motív knihy nepochybne dokáže osloviť tých, ktorí majú k Biblii a ku kresťanstvu úctu, ale zároveň pochybujú o Kristovom vzkriesení, zázrakoch a pod. a pre ktorých je cirkevná (a zvlášť liturgická) podoba kresťanstva neprijateľná.

Ľudia tohto ladenia sú väčšinou otvorení aj pre druhý silný Abd-ru-shinov motív: príkre odsúdenie súčasnej mravnej skazy a požiadavku prísnej mravnosti. Abd-ru-shin prikazuje svojim nasledovníkom, aby sa stále usilovali a snažili o duchovnú cestu nahor; ako najhoršiu ľudskú vlastnosť uvádza lenivosť a vyžaduje prísnu kontrolu vnútorného života. Pocity, myšlienky a túžby sa podľa neho zhmotňujú a – ak sú negatívne – stávajú sa prí-

činou všetkého zla na svete. Kresťanstvo je preňho so svojou zvestou o milosti a odpustení slabošské. Cesta nahor, ktorou má ľudský duch putovať, aby nezahynul v rozkladajúcej sa hmote, je podmienená tým, že človek „udržiava kozub svojich myšlienok čistý“. Na mnoho vecí si treba dať pozor: na nečisté myšlienky, na povrchné slová (napr. vďaky), na príbuzenské nežnosti medzi opačnými pohlaviami (napr. bozky), na tykanie a veľa ďalších nebezpečných činností. Táto sebakontrola „hľadačov Pravdy“ sa prejavuje i navonok: vždy slušní, decentne oblečení a hovoriaci bezchybne spisovne sa môžu zdať ostrovom starých dobrých časov v súčasnom rozbúrenom svete.

Tak ako je ľudskou povinnosťou a zároveň šťastím stúpať duchovne vyššie v zhode s mravnými zásadami, prísny zákonitostiam sa podrobuje i všetko ostatné, čo existuje. Pre celé stvorenie, prastvorenie i nestvoreného Boha platia nemenné zákony. Najdôležitejšie sú tri: zákon hmotnosti, zákon príťažlivosti rovnorodého a zákon spätného pôsobenia.

Zákon hmotnosti vychádza z presvedčenia, že každý skutok či myšlienka majú svoju hmotnosť, ktorá sťahuje ducha pôvodcu tohto skutku alebo myšlienky nižšie do hmotnosti, alebo mu naopak umožňuje vystupovať duchovne vyššie. Keď teda človek napríklad smeruje k dobrému, jeho duch sa dostáva do menej hutných duchovných úrovní, až nakoniec môže spochiniť v duchovnej ríši. Ak naopak inklinuje k zlému, zapletá sa do stále hutnejšej hmotnosti a bude nakoniec spolu s touto hmotnosťou pri poslednom súde a zániku hmotného sveta zničený.

Podľa Abd-ru-shinovho *zákona príťažlivosti rovnorodého* sa prvky rovnakých vlastností združujú. Keď sa teda človek zaoberá určitým druhom činnosti, ba stačí, keď o tom iba premýšľa, viaže na seba rovnorodé formy, ktoré ho potom ovplyvnia v hmotnom svete, ako aj duchovne (zatiehnu ho do vyšších či nižších duchovných úrovní). Zákon príťažlivosti rovnorodého – ako aj iné zákony – pôsobí celkom samočinne, takže napr. žena, ktorá je necudne oblečená (pre Abd-ru-shina napr. v plavkách) môže pritiahnúť žiadostivé myšlienkové formy, spôsobené mužskými pohľadmi a duchovne klesnúť.

Mravní ľudia, v ktorých živote hrá veľkú úlohu zákon, povinnosť a zodpovednosť, bývajú väčšmi zranení a znepokojení nespravodlivosťou a utrpením, s ktorými sa v tomto svete stretávajú. Abd-ru-shinovou odpoveďou práve pre nich je *zákon spätného pôsobenia*, podľa ktorého sú ľudské myšlienky, slová i činy sejbou, čo nevyhnutne vzkličí. Keď ducha, ktorý ich spôsobil, zatažia, bude musieť podstúpiť nové telesné narodenie. A opačne: keď duch v tomto tele prežíva akékoľvek utrpenie, zbavuje sa ťarchy vín z minulých narodení a ochutnáva plody, ktoré kedysi sám zasial.

Prevteľovanie Abd-ru-shin chápe ako putovanie ľudského ducha hmotou, do ktorej kedysi zostúpil, aby dosiahol uvedomenie samého seba. V reťazci tohto prevteľovania ducha je podľa Abd-ru-shina kľúč na pochopenie zmyslu bolesti a utrpenia, zároveň je v ňom i nádej na potrestanie tých, čo ľudskej spravodlivosti a jej zákonom uniknú. Bremana viny z minulých životov sa podľa Abd-ru-shina ľudský duch

môže zbaviť vytrvalým úsilím o dobro v smere Božích zákonov, ktoré Abd-ru-shin sformuloval. Toto vedomé chcenie úprimného hľadača Pravdy spôsobí, že na svojej ceste nahor sa duch svojimi minulými vinami zraňuje stále menej a menej a nemusí byť preňho ani nevyhnutné vziať na seba ešte ďalšie hmotné telo. Môže sa teda vrátiť už sebauvedomelý tam, odkiaľ prišiel – do duchovnej úrovne.

Štyri duchovné úrovne

Širokým konceptom sveta rozdeleného do viditeľných i neviditeľných úrovní a detailným popisom „oného sveta“ a spirituálnych sfér si Abd-ru-shinovo učenie získava pravdepodobne ďalší okruh priaznivcov. Tak ako vo svojich začiatkoch bolo atraktívne pre špiritistov, jasnovidcov, okultistov a duchovných vodcov všetkého druhu, dokáže dnes rezonovať navyše i s módnymi myšlienkami o energiách či o aure (Abd-ru-shin tomu hovorí „vyžarovanie“) i s populárnym liečiteľstvom, terapiou farbami, bylinkami a pod. Avšak ako v prípade tradičného kresťanstva, i na tomto poli vystupuje s autoritatívnym výkladom všetkých nadprirodzených javov a s odsúdením každého prívrženca týchto náuk, ktorý by sa mu odvážil „vo svojej domýšľavosti“ odporovať. A pretože sa Abd-ru-shinovi darí rozličné jasnovidecké a iné omyly zdánlivo veľmi logicky a prirodzene vysvetľovať, získava akiste u takto ladených čitateľov svojho diela obdiv ešte aj (a možno práve) dnes.

V Abd-ru-shinovom podaní možno rozlíšiť štyri hlavné duchovné úrovne podľa vzdialenosti od Boha (Prasvetla), a teda podľa toho, aké silné božské vyžarovanie do nich podľa zákona hmoty preniká. Predovšetkým je to božská úroveň, na ktorej je nebytostný Boh. Jeho láska sa zosobnila v Ježišovi a jeho vôľa v Imanuelovi – bytostiach, ktoré sú Božími Synmi. Okrem nebytostného Boha, pri ktorého tróne sa nachádzajú štyri vedúce zvieratá, sú na tejto úrovni božské bytosti: archanjeli, Prákráľovná a Najstarší. Z tejto večnej, nestvorenej úrovne pochádza aj padlý Lucifer. Ostatné úrovne sú už stvorené: je to úroveň prastvorených, stvorených a nakoniec úroveň neskorších stvorení.

V druhej, praduchovej úrovni sa nachádzajú prastvorenia. Najprv sú to bytosti Od-shi-mat-no-ke, Leilak, Lev a Merkúr. Nimi prúdia tvorivé sily duchovna, mužnej odvahy, hrdinstva a sila živlov. Za týmito štyrmi bytosťami je kruh ženských pra-

stvorených bytostí (Johana má na starosti domov, Cella materstvo a Jozefa zdravie). Na ďalšom stupni praduchovej úrovne sú: ostrov ruží (láska), ostrov ľalií (čistota) a labutí ostrov (služba), na ešte nižšom stupni sa pripravuje pomoc Božím vyslancom Abd-ru-shinovi a Ježišovi, ďalej stojí Biely zámok pre pozemské matky týchto dvoch vyslancov – Terézie a Márie, a najnižšie položeným miestom praduchovej úrovne je ostrov Patmos, ktorý je zároveň vrcholom duchovna a najvyšším miestom, kam môže vystúpiť ľudský duch. Medzi božskou a praduchovou úrovňou stojí podľa Abd-ru-shina hrad Grálu, strážený anjelskými rytiermi. V ňom je uložená bájna nádoba, do ktorej podľa legend Jozef z Arimatie zachytil pri ukrižovaní Ježišovu krv. Z tejto nádoby sa každoročne na sviatok Holubice rozlieva sila do celého stvorenia. Kráľom hradu Grálu je Parsival, teda časť Božej vôle (Immanuel), vyžiarená von z božskej úrovne. Spolu s Parsivalom, ktorý reprezentuje spravodlivosť, zostupuje z božskej do praduchovej úrovne aj Mária (reprezentujúca lásku) a Irmingard (čistotu). Tieto tri sú Imanuelovou trojicou v stvorení, tzv. Božským Trigonom. Celý Božský Trigon údajne práve teraz pred koncom sveta zostúpil do hmotnosti a prijal ľudské telo, aby v poslednej chvíli ukázal ľudstvu cestu: Parsivalom (a tým aj časťou Boha – Imanuelom) je sám Abd-ru-shin, Mária je meno jeho druhej manželky a Irmingard nevlastnej dcéry. Aj ďalších svojich príbuzných Abd-ru-shin poctil „umiestnením“ do praduchovej úrovne a urobil z nich tak nespochybniteľné duchovné autority v hnutí Grálu i po svojej smrti.

Náhrobok Abd-ru-shina a jeho rodiny vo Vomperbergu

Nižšie než božská a praduchovej úrovne je tretia úroveň: duchovná ríša stvorených, ktorí sa nazývajú duchovia. Vedomí duchovia sú ideálne postavy na všetko, o čo sa majú usilovať ľudskí duchovia vo svojom snažení na ceste nahor a spolu vytvárajú raj. Okrem týchto vedomých duchov tvoria duchovnú úroveň aj nevedomí duchovia, ktorí prirodzene túžia po uvedomení seba samých. Toto sebauvedomenie môžu dosiahnuť iba skúsenosťami, a tak títo duchovia zostupujú do hmotnosti, prijímajú najprv jemnohmotné a neskôr hrubohmotné telo. Sú teda vypudení, vlastne vyhnaní z raja a keď prijmú hmotné telo, stávajú sa ľuďmi. V duchovnej ríši prebývajú aj tzv. bytostní. Majú to byť rôzni škriatkovia, rusalky, gnómovia, víly, salamandry a ďalšie bytosti živlov a prírody. Rastliny a nerasty slúžia týmto bytostným ako príbytky. Zamestnávajú sa mnohými vecami, ale jednou z ich najdôležitejších činností je tkanie nitiek z ľudských citov, myšlienok a činov, ktoré potom človeka vedú do úrovní, kam patrí. Tak i peklo je miesto, kam vedú nitky nízkeho a zlého ľudského chcenia.

Štvrtou a najnižšou úrovňou je hmotnosť, čo vznikla ako neskoršie stvorenie. Člení sa na mnoho stupňov, no zásadný je rozdiel medzi jemnou hmotnosťou a hrubou hmotnosťou. V jemnej hmotnosti prechodne prebývajú zomretí, kým ich duch vyhladá podľa zákona príťažlivosti rovnorodého gravidnú ženu asi v polovici tehotenstva a vtelí sa do jej plodu. V tejto ríši dostane ľudský duch aj jemnohmotné „zábaly“, napríklad astrálne telo. S každým druhom hmotnosti, ktorou je duch obalený, sa spája podľa Abd-ru-shina určité vyžarovanie, tzv. ód. Vďaka vencu tohto vyžarovania (súčasní ezoterici by ho nazvali „aurou“) je údajne možné rozoznať u človeka chorobu. Vo vyžarovaní je kľúč i k astrológii, magnetizmu (dnes by sa použilo skôr označenie „biotronika“) a k ďalším okultným vedám, ale napríklad aj k liečeniu bylinkami. Abd-ru-shin tak dodnes poskytuje myšlienkový základ pre okultné praktiky a alternatívnych liečiteľov. Je teda pochopiteľné, že sa práve medzi nimi a ich „pacientmi“ či klientmi Abd-ru-shinovo učenie celkom úspešne šíri.

Hrubohmotná úroveň je úroveň zmyslovo vnímateľného nášho sveta, z ktorého sa má Abd-ru-shinov nasledovník vyslobodiť. Pre svoju „hutnosť“ a vzdialenosť od božskej úrovne je totiž hrubohmotnosť pre ľudského ducha (len čo dosiahne svoje sebauvedomenie) nežiaducim miestom.

K hrubohmotnosti patrí i ľudský rozum na rozdiel od citu, ktorý si so sebou priniesol duch z duchovnej úrovne. Rozum má teda citu slúžiť. Silným motívom Abd-ru-shinovej knihy je výčitka, že sa ľudia riadia rozumom. Dokonca ľudským dedičným hriechom je „prepestovanie“ rozumu, ktoré sa prejavuje neúmerným zväčšením predného mozgu na úkor zadného. Sebakontrola Abd-ru-shinových nasledovníkov teda zahrnuje i nesprávne používanie vlastného rozumu. Človek sa má riadiť predovšetkým citom, t. j. vcitovať sa do myšlienok tohto učenia a intenzívne ho prežívať v každodennom živote. Tento cit musí človeka chrániť nielen pred rozumom, ale i pred pocitmi, ktoré sú tiež veľmi nebezpečné. Naučiť sa rozlišovať duchovný cit od hrubohmotného pocitu je však ťažké. V praxi teda „hľadačom Pravdy“ možno zdôvodniť každý neúspech či každý náznak nesúhlasu s Abd-ru-shinovou doktrínou ako „pôsobenie rozumu“ či nesprávny „pocit“.

Do systému božskej, praduchovej, duchovnej a hmotnej úrovne, ako bol v krátkosti vykreslený v predchádzajúcich odsekoch, vchádza teraz podľa Abd-ru-shina posledný súd. Pri ňom sa zvýši intenzita Božieho vyžarovania a ľudskí duchovia, ktorí sú na ceste nahor, budú vyzdvihnutí, ale tí, čo sa príliš držia hmoty, budú naopak s touto hmotou naveky zničení. Kvôli tomuto poslednému súdu a vzniku Tisícročnej ríše bol Abd-ru-shin poslaný z Božskej úrovne Imanuela do hmotnosti ako Boží vyslanec. Podľa niektorých miest knihy sa mali tieto veci diať už za Abd-ru-shinovho pozemského života (zomrel v roku 1941). A pretože sa v tomto mieste konštrukcie Abd-ru-shinovho poslania a predpovedí jednoznačne rozchádzajú s realitou, treba sa opýtať, kto nám toto poslanie vlastne priniesol a aké boli jeho osudy.

Abd-ru-shinov život

Muž, ktorý priniesol ľudstvu poslanie v knihe *Vo svetle Pravdy*, sa narodil ako Oskar Ernst Bernhardt v roku 1875 v saskom Bischofswerde. Stal sa obchodníkom a spisovateľom cestopisov a poviedok. Jeho spisovateľský talent sa prejavil aj po zásadnej životnej premene, ku ktorej došlo pravdepodobne počas jeho intervencie (ako nemeckého občana) na anglickom ostrove Man v rokoch 1915 - 1919. Vtedy totiž - po návrate do Nemecka - začal prednášať a písať pod menom Abd-ru-shin a pomerne zavčasu jeho slovesné schop-

nosti dokázali strhnúť prvých poslucháčov a čitateľov na nové náboženstvo. Svoju úlohu v tom iste zohral jeho živý, farbistý, dramatický a naliehavý sloh.

Ťažko dnes povedať, akú úlohu v jeho ďalšej životnej orientácii malo stretnutie s pani Máriou, ku ktorému došlo po skončení vojny a po Abd-ru-shinovom návrate do Nemecka. Isté je, že práve v tomto čase (1921) si Abd-ru-shin uvedomil svoje poslanie a že pani Mária sa i so svojimi tromi deťmi z prvého manželstva stala dôležitou, i keď až do jeho smrti v pozadí stojacou osobnosťou hnutia Grálu. Ona a jej deti Irmingard, Alexander a Elizabeth postupne stáli na čele tohto hnutia, zakotvení na najvyšších miestach Abd-ru-shinového náboženského systému.

Križ Hnutia Grálu

Za oficiálny začiatok Abd-ru-shinovho pôsobenia možno považovať Veľký piatok roku 1923, keď „sa duchovne zistilo, že v tento deň Syn Boží Ježiš zostúpil na Zem, aby svoju úlohu prostredníka medzi Bohom a ľudstvom preniesol na Syna Človeka.“ Za Syna Človeka sa považuje práve Abd-ru-shin, ktorý vo svojich prednáškach rozpracoval teóriu, že podľa Biblie (učeníci ani cirkev ju vraj nepochopili) sú pod dvoma titulmi, tradične pripisovanými Ježišovi, v skutočnosti skryté osobnosti dve: Ježiš ako Syn Boží a Abd-ru-shin ako Syn Človeka. Obaja vraj pochádzajú z Božskej úrovne, obaja sú Synmi Božími a obaja boli na zem vyslaní preto, aby ľuďom odovzdali poslanie, čo je vlastne poslanstvom Grálu publikovaným v knihe *Vo svetle Pravdy*. Pravda, Ježišovo poslanie - podľa Abd-ru-shina - vyšlo takmer nazmar: on sám bol brutálne zavraždený a jeho učenie sa zachovalo len vo veľmi pokrývanej forme. Preto musel zo Svetla „do odpornej temnoty“ hrubohmotnosti zostúpiť ešte jeden vyslanec, Syn Človeka, Abd-ru-shin, nazývaný svojimi nasledovníkmi Pán, Kráľ a pod.

Prednášky, ktoré dnes tvoria knihu *Vo svetle Pravdy*, vznikali v rokoch 1923 - 1937. Bernhardt ich uskutočňoval pod

menom Abd-ru-shin, čo má byť meno arabského kniežata v národe Is-Ra, žijúceho pred tromi tisícmi rokov v Mojžišových časoch. Meno príslušníci hnutia Grálu pôvodne prekladali ako „Syn Duchu Svätého“, neskôr ako „Syn Svetla“. Arabisti však tento zhluk hlások nemôžu preložiť vôbec. Na rozdiel od Ježiša, ktorý sa do svojho pozemského poslania narodil priamo, musel totiž Abd-ru-shin údajne prekonať omnoho dlhšiu cestu, aby prežil všetku bolesť a všetko utrpenie ľudí, a tak mohol do ľudskej situácie účinne zasiahnuť a privediť zmenu. Prednášky sa oznamovali verejne a inzerovala sa predovšetkým Abd-ru-shinova „prísna logika“, s ktorou odhaľuje neriešiteľné záhady, a jeho prevratný výklad Biblie.

V roku 1928 sa Abd-ru-shin a jeho rodina presťahovali do vidieckeho domu vo Vomperbergu v Tirolsku. Na tomto mieste čoskoro vyrástla „osada Grálu“, ktorá sa stala náboženským centrom celého hnutia, takže „hľadači Pravdy“ o tomto mieste dokonca veria, že je stredom sveta, onou „Horou spásy“, ktorú uvidel na úsvite ľudských dejín Abrahám. Predovšetkým v čase sviatkov do osady prúdi množstvo návštevníkov, takže bohoslužobný priestor museli niekoľkokrát rozširovať a postaviť aj nové budovy. Spolu s náboženským ruchom sa rozvíjala i hospodárska činnosť vo Vomperbergu vďaka laboratóriu Jaspis (v prevádzke v rokoch 1928 - 1937), kde sa vyrábali zdravotné čaje, posilňujúce prostriedky, masti, tinktúry a pod. Náramky so sklenenými kameňmi z jaspisového laboratória mali údajne pomáhať líčom sily z kozmu prenikať do krvi človeka, a tak prinášať pomoc jeho telu i duchu.

Prelom dvadsiatych a tridsiatych rokov možno považovať za vrcholné obdobie hnutia Grálu. V roku 1929 Abd-ru-shin spoznal a vyhlásil svoj božský pôvod týmito jednoznačnými slovami: „Ja som to, Imanuel, Syn Človeka.“ Ľudia v jeho blízkosti svedčili o „nebytostnom vyžarovaní“, vyčádzajúcim z neho, na jeho prsiach videli žiariaci križ, ktorý je viditeľnou formou Pravdy, a nad ním holubicu, viditeľnú formu Duchu Svätého. Citovala sa astrologická predpoveď z roku 1918, ktorá hovorila o hviezde Syna Človeka a blízkom príchode mesiáša a veľa bodov tejto predpovede sa vzťahovalo na Abd-ru-shina. Posledný súd a Tisícročná ríša sa očakávali každú chvíľu. Tvorili sa „volné združenia na pestovanie myšlienok z Abd-ru-shinových prednášok“, ktoré možno považovať za počiatky organizovaného hnutia Grálu.

V polovici tridsiatych rokov sa však objavujú aj vážne ťažkosti. S odporcami svojho učenia sa Abd-ru-shin vehementne snaží vyrovnáť vo svojich ďalších prednáškach, no v tlači ho označujú za „tirolského mesiáša“ žijúceho v tajuplnom zámku vo Vomperbergu. Jeho špekulácie o rytieroch v hrade Grálu sú ozajstnými bránami, a tak sa šíria poplašné správy. Vyšlo najavo, že Bernhardt bol v rokoch 1901 a 1902 odsúdený za podvody. Teraz bol verejne obvinený zo sektárstva a chamtivosti po majetku. Vedúci správy Grálu priznal, že „*Pánovo správanie predovšetkým vo veciach peňažníctva nie je ľahké pochopiť.*“ Pribúdalo odpadlíkov a Bernhardta v roku 1936 odsúdili za devízový priestupok a uväznili.

Búrku, ktorú rozpútal, sa Bernhardt snažil upokojovať vyhláseniami, že nepriháňa nijaké nové náboženstvo ani nezakladá sektu. Zdá sa, že sa pokúsil rozdrobiť a oslabiť jednoznačné vyjadrenia o skorom konci sveta a príchode Tisícročnej ríše v posledných prednáškach, napríklad poukazmi na to, že treba toho ešte veľa povedať a že na základe jeho posolstva Grálu bude ešte napísaných veľa kníh. Cynicky vyhlasuje, že uctievanie jeho osoby a iné „blúznenie“, ktoré v skutočnosti sám vyvolal, ho vlastne „obťažuje“. Z vydania svojej knihy *Vo svetle Pravdy* (1931) necháva v roku 1937 vystrihnúť záver, v ktorom sa jeho mesiášsky nárok vyjadruje jasne a nespochybniteľne. Dúfa, že týmto krokom sa bude jeho posolstvo ľahšie šíriť a „zostane potom aj pre nepriateľov nedotknuteľné“. Trpké sklamanie z odpadnutia i niekoľkých veľmi blízkych spolupracovníkov uvádza nešťastný rok 1938. Hoci je Nemecký Oskar E. Bernhardt v svojom spise *Vo svetle Pravdy* poplatný dobovým náladám o nadradenosti rás a o výnimočnosti nemeckého národa, vzali ho do nemeckej ochrannej väzby hneď v ten deň, keď Hitlerov režim obsadil Rakúsko. „Vyvolený a duchovne najviac vyspelý“ národ Nemcov sklamal svojho „mesiáša“ podobne ako Židia Ježiša. Bernhardta síce po pol roku z väzby prepustili, avšak zvyšok života strávil pod dohľadom gestapa. Umrel – ako hovoria jeho nasledovníci – vinou zlyhania ľudstva v roku 1941, bez toho, aby odpovedal na všetky otázky a priniesol sľúbenú Tisícročnú ríšu. Podľa hľadačov Pravdy Abd-ru-shin zomrel na chorobu „z duchovného nepochopenia a sklamania ľudstvom“. Nikto z tvorov vraj netrpel takou bolesťou, akú on znášal v svojom pozemskom tele.

Abd-ru-shinova kniha Vo svetle Pravdy

Abd-ru-shinove prednášky od začiatku vychádzali tlačou; najprv v časopise *Lísty Grálu* (Graalsblätter). Z prednášok publikovaných v ňom vzniklo v roku 1926 prvé vydanie knihy *Vo svetle Pravdy* (Im Lichte der Wahrheit), tzv. malé fialové vydanie zatiaľ „len“ na 272 stranách. Od roku 1927 vychádzal ďalší časopis s Abd-ru-shinovými prednáškami – *Volanie* (Der Ruf). V roku 1929 bol vydaný Abd-ru-shinov výklad *Desatoro Božích prikázaní a Otčenáš* (v češtine najskôr pod názvom *Když zvonny volají* v roku 1939) a v roku 1931 druhé vydanie *Vo svetle Pravdy*.

Toto vydanie malo už 714 strán a obsahovalo záver, ktorý podčiarkoval nielen Abd-ru-shinovo mesiášstvo, ale i konečnosť a uzavretosť jeho posolstva: „*Záver: Abd-ru-shin dokončil teraz svoje posolstvo ľudstvu. Po dokončení povstal v ňom Bohom poslaný Syn Človeka IMANUEL, ktorého sám Syn Boží, Ježiš, zaslúbil ľudstvu na súd i na spasenie, keď už dávni proroci naňho poukazovali. Nosí znamenie svojho vznešeného poslania: Živý kríž Pravdy, vyžarujúci z neho, a božskú holubicu nad sebou, ako ju nosil Syn Boží. Ľudstvo, prebuď sa zo spánku svojho ducha!*“ Tento záver však bol – ako sme už spomenuli – neskôr z knihy vystrihnutý.

Navzdory zdaniu uzavretosti svojho posolstva Abd-ru-shin publikoval v tridsiatych rokoch ďalšie desiatky prednášok. Niektoré (97) vyšli v knihe dodatkov *Posolstvo doznieva* (1934), iné boli publikované v časopise *Hlas* (Der Stimme, 1937, v češtine v tom istom roku). Po jeho smrti začali prednášky vychádzať v troch zväzkoch knihy *Vo svetle Pravdy* (1949 – 1950) a v knihe *Napomenutia*, ktorá je prístupná len uznaným príslušníkom hnutia Grálu. Trojdielny spis *Vo svetle Pravdy* vychádza od roku 1979 v jednom zväzku. Obsahuje 168 prednášok na 1096 stranách českého vydania. S touto podobou diela sa môžeme dnes stretnúť najčastejšie.

Avšak posmrtné vydanie knihy sa natolko líši od poslednej zaručene Abd-ru-shinovej úpravy z roku 1931, že niektorí úprimní hľadači Pravdy pochybujú, či posmrtné vydanie Abd-ru-shinovho spisu redigoval on sám, alebo jeho manželka

Mária. Mária na rozdiel od svojho muža nebola v niektorých kruhoch hľadačov príliš obľúbená, a tak vznikli skupiny, oddelené od oficiálneho hnutia Grálu (s ústredím po druhej svetovej vojne opäť na Vomperbergu). Jednou z týchto skupín je zlínske nakladateľstvo *Hlas*, ktoré sa pokúsilo nielen obnoviť časopis *Volanie*, ale vydalo aj zaručenú Abd-ru-shinovú verziu *Vo svetle Pravdy* z roku 1931. Ak porovnáme túto verziu s Abd-ru-shinovou posmrtnou vydanou knihou, zistíme, že posmrtné vydanie má nielen o takmer 80 prednášok viac (tieto prednášky boli publikované v rozpätí rokov 1931 – 1937), ale že okrem citovaného záveru chýbajú ešte tri prednášky a veľa z nich bolo upravených. Vynechanie prednášok *A vyplnilo sa...!* a *Syn Boží a Syn Človeka* pravdepodobne rovnako ako vynechanie záveru súviselo s Abd-ru-shinovou snahou v posledných rokoch života trochu pribrzdiť a rozptýliť svoj mesiášsky nárok. Vynechanie prednášky *Povolanie* v povojnovom vydaní je celkom pochopiteľné už len kvôli nasledujúcemu citátu: „*Pri terajšom rozhodnutí je biela rasa vo vývoji najvyššia zo všetkých. (...) V bielej rase možno dnes považovať za najvyššieho skutočne nemeckého ducha!*“

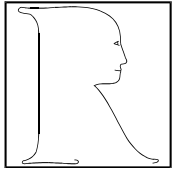
Záver

Všetky Abd-ru-shinove prednášky sú veľmi sugestívne a autoritatívne. Autor utvrdzuje poslucháčov a čitateľov v dôvere neustálym poukazovaním na logiku svojho uvažovania, a to najviac tam, kde jeho výklad z najrôznejších dôvodov škrípe. Na mnohých miestach zdôrazňuje, že jeho prednášky sú bez „bielych miest“ a že môžu „odpovedať na každú otázku“. Netreba sa čudovať, že menej istý čitateľ môže podľaňnúť Abd-ru-shinovej fascinujúcej autorite a ešte pritom nadobudnúť dojem, že prijaté názory sú v zhode s jeho vlastným presvedčením. V pevnom názore na absolútnu pravdivosť a „úplnosť bez bielych miest“ Abd-ru-shinovho učenia ho potom nemôžu odradiť ani nesplnené predpovede konca sveta a príchodu Tisícročnej ríše, a dokonca ani to, že výnimočnosť nemeckého obchodníka Oskara Bernhardta nie je podložená ničím iným, len jeho vlastnými slovami.

ZDENĚK VOJTÍŠEK

Foto: PETR STRNAD, archív časop. DINGIR

(V budúcom čísle:
Abd-ru-shinovi nasledovníci)

Psychotronika *zdanie* a skutočnosť

Jedným z problémov, ktoré znepokojujú nielen vedcov a odborníkov z rozličných oblastí, ale aj značnú časť vecne a trpezlivo zmyšľajúcej verejnosti je rozsiahly priestor, ktorý venuje naša tlač, rozhlas a televízia nekritickým informáciám o rozličných paranormálnych, t. j. prirodzeným spôsobom nevysvetliteľných schopnostiach niektorých jednotlivcov, ktoré sa zaraďujú do oblasti tzv. psychotroniky. Nedostatočne podložené i celkom nepodložené tvrdenia o takýchto schopnostiach sa verejnosti nepredkladajú ako určitý druh zaujímavosti, ktoré treba prijímať s výhradami, ale ako niečo spoľahlivo overené a dokázané. Iba zriedka sa k tomu uverejnia závažné kritické pripomienky vedcov a iných odborníkov. To vo verejnosti podporuje presvedčenie, že takéto schopnosti skutočne existujú, čoho výsledkom býva nielen zavádzanie a podvádzanie, ale neraz, napríklad pri propagovaní akýchsi priam zázračných schopností odhaľovať a liečiť choroby, aj ohrozovanie a poškodzovanie zdravia či života dôverčivých osôb.

Čo sa rozumie pod názvom psychotronika?

Názov vymyslel inžinier Fernand Clerc, ktorý v roku 1955 vo francúzskom rádiotechnickom časopise *Toute la radio* napísal: „*Máme už elektroniku, kybernetiku, stereotroniku – a vieme, čo ešte príde? Pre úkazy použitia energie vybavenej pri procese myslenia a energie vybavenej impulzom ľudskej vôle môže byť použitý názov psychotronika.*“

Hovoril o akejsi osobitnej energii, ktorou sa sám zrejme bližšie nezaoberal a ktorej existovanie dodnes nikto nedokázal. Nebral do úvahy, že pri myslení či vôľovom úsilí sa energia „nevypavuje“, ale spotrebuje (dodáva ju ľudský organizmus, resp. mozog). Človek myšlienky „nevysiela“ na diaľku, ale vyjadruje ich bezprostredne pomocou reči, písma alebo pohybov (dorozumievanie sa hluchonemých, pantomíma a pod.).

Názov psychotronika použila pre svoje zameranie skupina pracovníkov z rozličných odborov v bývalej ČSSR, ktorí sa chceli zaoberať výskumom „mimoriadnych schopností človeka“, ako sú „prenášanie myšlienok“, alebo „pôsobenie na predmety psychickej energiou“. Títo založili roku 1967 Koordinačnú skupinu na výskum psychotroniky. Výraz „psychotronika“ mal zdôrazniť, že ide o vedecký, dialekticko-materialistický prístup k skúmaniu uvedených „mimoriadnych schopností“, čo zabezpečovalo, že s takýmto zameraním a jeho propagáciou budú súhlasíť aj vtedajšie nadriadené politické orgány.

Dr. F. Kahuda, minister školstva a kultúry v 50. rokoch, založil napríklad pod záštitou ministerstiev školstva, národnej obrany,

vnútra a zdravotníctva „Psychoenergetické laboratórium“, v ktorom desať rokov skúmal akúsi „mentálnu energiu“ a jej nosiče „mentiony“. Dospel k záveru, že takáto energia existuje, ale nepodarilo sa mu dokázať, ako funguje.

Označenie psychotronika sa pre uvedené zameranie ujalo aj v niektorých ďalších vtedajších socialistických krajinách, aj keď sa jeho ideová či ideologická orientácia po roku 1989 výrazne zmenila. Propagátori psychotroniky ju začali označovať za akýsi „most medzi vedou a náboženstvom“, alebo z nej začali robiť aj akési kozmické náboženstvo. V zborníku *Psychotronica Slovaca* z roku 1992 sa napríklad píše, že psychotronika „musí riešiť aj morálne a duchovné problémy“, alebo, že jej zneužitie „môže znamenať globálne nebezpečenstvo pre celý vesmír“. V uvedenom zborníku sú aj články o farbách „aury“, o odstraňovaní „zarieknutia“ a „prekliatia“ a ďalšie, ktoré ukazujú, že ich autori sa zriekli pokusov zaoberať sa vedeckým výskumom paranormálnych javov. Svedčí o tom aj skutočnosť, že o svojich výskumoch a ich výsledkoch neuvěřovali až dosiaľ jediný vedecký či odborný článok v odbornej literatúre, hoci psychotroniku propagujú už vyše štvrt storočia.

Psychotronika a parapsychológia

V západných krajinách sa na skúmanie spomínaných „mimoriadnych schopností človeka“, na dokazovanie toho, že skutočne existujú, ako aj toho, čo by mohlo byť ich príčinou alebo základom už mnohé desaťročia používa názov parapsychológia. Týmto názvom sa označuje hraničná oblasť, ktorá sa zaoberá, rovnako ako psychotronika, paranormálnymi javmi a prejavmi, ktoré majú vzťah k ľudskej psychike: extrasenzorickou percepciou či mimozmyslovým vnímaním, t. j. „videním“, „počutím“, „čítaním“ zmyslových podnetov mimo dosahu zraku, sluchu alebo dotykových orgánov (napríklad „jasnovidectvo“ zraku neprístupných predmetov či udalostí v súčasnosti, minulosti alebo budúcnosti, „čítanie“ a „prenášanie“ myšlienok nazývané telepatia, „prútkarstvo“ atď.) a „psychokinézou“, t. j. pohybovaním alebo iným pôsobením na predmety bez použitia pohybových orgánov (napríklad vznášanie vo vzduchu – „levitácia“, ohýbanie predmetov „vôľou“ a pod.). Psychotronika používa na takéto prípady vedecky znejúci názov „dištančné interakcie“, neprináša však, podobne ako parapsychológia, o ich skutočnom existovaní nijaké spoľahlivé, z vedeckého hľadiska prijateľné dôkazy.

Obe zamerania, psychotronika a parapsychológia, sa akosi navzájom ignorujú. V prvej sa druhá možno nespomína preto, že sa nepovažuje za dostatočne vedeckú, hoci prináša výsledky množstva výskumov, ktoré sama neraz hodnotí značne kriticky. V druhej, parapsychológii, sa psychotronika pravdepodobne nespomína preto, že jej výsledky, ak nejaké existujú, parapsychológia nepozná.

V americkej publikácii *Veda o psi (Ψ) – extrasenzorická percepčia a psychokinéza* jej autor, profesor biológie a riaditeľ Laboratória parapsychológie na univerzite vo Philadelphii, C. B. Nash, psychotroniku ako takú vôbec nespomína. Medzi vyše 500 citáciami odbornej literatúry, ktorá má vzťah k danej problematike, uvádza iba dve práce, uverejnené v zborníkoch z podujatí psychotronicov. Obe sa týkajú tzv. bioplazmy, ako akéhosi nosiča či sprostredkovateľa prenášania informácií na diaľku a k obom sa stavia, ako to ešte uvedieme, značne kriticky.

K hlavným problémom psychotroniky i parapsychológie patrí najšť uspokojujúcu odpoveď na tri základné otázky:

1. Spolahlivo, na úrovni požiadaviek súčasnej vedy preukázať, či javy alebo schopnosti, na ktoré sa zameriavajú, skutočne existujú.
2. Ak sa preukáže či dokáže, že existujú, ukázať, že sa nedajú vysvetliť prirodzeným spôsobom, t. j. s použitím vo vede známych poznatkov o rozličných javoch v živej i neživej prírode a o prejavoch ich pôsobenia.
3. Ak skutočne existujú a nedajú sa vysvetliť prirodzeným spôsobom, nájsť a dokázať inú príčinu alebo základ ich existovania a pôsobenia.

Zastavme sa najskôr pri prvej z uvedených otázok.

Senzibili

Za jeden z nepochybných dokladov či dôkazov existovania mnohých paranormálnych schopností, ktorými sa vyznačujú určití jednotlivci sa považuje napríklad schopnosť odhaľovania chorôb bez použitia zmyslových orgánov a lekárskeho zariadenia (touto sa budeme zaoberať samostatne), schopnosť nachádzať stratené osoby alebo zločincov, odhaľovať aj na značné vzdialenosti závery a postupy nepriateľov, odhaľovať podzemné zdroje vody pomocou „prútikov“, odhaľovať „geopatogénne zóny“ a pod. Ľudia, o ktorých sa tvrdí, že sa vyznačujú takýmito schopnosťami, bývajú nazývaní „senzibili“, alebo v anglickej parapsychologickej literatúre „psychici“.

Ochranná spravodajská služba USA – DIA (Defense Intelligence Agency) odtajnila koncom novembra roku 1995 svoj vysoko utajovaný program s kódovacím názvom *Hviezdna brána*, ktorý sa zameriaval na výskum možností využívať „psychikov“, na základe ich údajnej schopnosti „vidieť“, čo sa odohráva ďaleko za hranicami dosahu ich zrakových orgánov, v špiónážnej službe. Tento program spočiatku podporovala CIA (Ústredná spravodajská služba), ale táto sa ho čoskoro vzdala, pretože sa neukazovalo, že by mohol priniesť očakávané výsledky. Program zahrnoval štúdium údajov šiestich „psychikov“, o ktorých sa uvádzalo, že majú schopnosť „jasnoviectva“. Počas 20 rokov sa na tento program vydalo 20 miliónov dolárov. CIA napokon, na základe posudkov expertov, ktorí vyhodnotili získané výsledky, dospela k záveru, že „*mimozmyslové vnímanie sa nedá použiť v tajnej spravodajskej službe a na takýto výskum sa nemajú míňať nijaké ďalšie verejné prostriedky*“. Ďalej sa uvádza, že údaje „jasnovidcov“ nikdy neposkytli primeraný základ pre akcieschopné špiónážne operácie. Pri výskume sa od nich získalo veľké množstvo bezvýznamných a mylných informácií. Medzi údajmi rozličných „jasnovidcov“ bola iba malá zhoda. Viacerí svoje údaje menili, aby ich prispôbili známym základným informáciám. Uzatvára sa však, že „*to neznamená s konečnou platnosťou povedať, že paranormálne fenomény neexistujú*.“

Bývalý riaditeľ CIA Robert Gates v televíznom rozhovore povedal, že CIA sledovala Hviezdnu bránu iba preto, že podobný výskum robili aj Rusi a na jeho uskutočňovanie v USA naliehali niekoľko nemenovaných kongresmanov. Výsledky výskumu nemali nijakú hodnotu a nezakladalo sa na nich nijaké rozhodnutie CIA.

Ilustračné foto: JAN KOTRČ

Mnohí „psychici“ či „senzibili“ vyhlasujú, že sú schopní pomôcť polícii vyriešiť závažné zločiny. Uvádza sa, že asi 35 % mestských a 19 % vidieckych oddelení polície v USA pripúšťa, že pri svojich pátraniach použili aspoň raz „psychikov“. Ich používanie je dosť rozšírené aj v ďalších krajinách. Väčšina tvrdení o ich úspechoch sa však zakladá iba na spomínaní jednotlivých prípadov. Podrobné sledovania poukazujú na oveľa menej presvedčivé výsledky. Ako príklad sa dajú uviesť údaje z článku R. Wisemana a spoluautorov v americkom časopise *The Skeptical Inquirer* z roku 1996, ktorý sa zaoberá kontrolovanými testmi schopností „psychikov“ odhaľovať súčasti zločinov.

V jednom z takýchto výskumov M. Reiser na oddelení polície v Los Angeles zahrnul do svojho výskumu 12 „psychikov“, ktorým dodal v obálkach vecné doklady o štyroch zločinoch. Dva z nich boli vyriešené a dva nie. Skúmaní mali na základe uvedených dokladov opísať zločiny. Výsledky boli veľmi nepresvedčivé. Autor uzatvoril, že nálezy nepodporili domnienku, že by „psychici“ mohli poskytnúť významné doplnujúce informácie vedúce k vyriešeniu závažných zločinov. V článku sa uvádzajú aj výsledky viacerých ďalších výskumov, ktoré však viedli k podobným záverom.

Možno si niektorí z nás spomenú na údaje z našej dennej tlače spred niekoľkých rokov, kde sa uvádzali prípady únosu chlapčeka Tadeáška z Hradca Králové, úteku väzňa L. Winkelbauera, podozrivého z dvojnásobnej vraždy v Prahe, či bývalého ministra životného prostredia pána Vavrouška a jeho dcéry, ktorí zahynuli pod lavínou v Západných Tatrách. Vo všetkých prípadoch sa do hľadania zapojili desiatky „senzibilov“. Hľadaných nenašiel nikto z nich, ale v prvých dvoch prípadoch náhodní občania a v treťom Horská služba. Jediný „senzibil“, ktorý v poslednom prípade správne uviedol dolinu, v ktorej Vavrouškovcov našli, uvádzal však celkom iné miesto v doline a hovoril, skôr ako ich našli, že jeden z nich si zlomil nohu a druhý išiel hľadať pomoc, čo sa nepotvrdilo.

Jestvuje veľa ďalších príkladov, ktoré poukazujú na to, že údaje o akýchsi výnimočných schopnostiach „senzibilov“ treba prijímať s vážnymi výhradami. V každom jednotlivom prípade treba osobitne zvažovať, do akej miery môže ísť o prejav skutočných výnimočných schopností, resp. či ide o náhodu, alebo

skôr o zavádzanie alebo podvod. Podobne sa dá povedať aj o ostatných paranormálnych fenoménoch. Jeden z nich sa v psychotronike považuje za základ či príčinu vari všetkých prejavov, ktoré sa do nej zahrňujú.

Bioenergia, biopole, biomagnetizmus, bioplazma

Keď si prečítame niektorú z príručiek o psychotronike, alebo sledujeme rozhlasové či televízne programy na túto tému, často sa stretáme s výrazmi „bioenergia“, „biopole“, „bioplazma“ a ďalšími. Pojmom, ktoré sú v prírodných vedách dobre známe a presne definované, ako energia, pole, magnetizmus a ďalšie, sa však pridaním predpony „bio-“ vo vzťahu k psychotronike pripisuje celkom iný, skreslený, alebo až nezmyselný význam. Tak sa napríklad z magnetizmu prerobeného na „biomagnetizmus“ urobí niečo, čo sa dá prijímať rukami a z nich zmývať vodou a čo je pozitívne alebo negatívne nie v zmysle magnetizmu, ale v zmysle dobrého a zlého. Podobné je to aj s „bioenergiou“ a ďalšími pojmami, ktoré sa v psychotronike používajú.

V. M. Injušin z Alma-Aty a W. Sedlak z Varšavy vyslovili v jednom z psychotronických zborníkov predpoklad o existencii akejsi „biologickej plazmy“, pozostávajúcej z častíc rozličného charakteru, ktoré tvoria „samostatnú energetickú sieť“ a stávajú sa „*informačným zdrojom organizmu*“. Vo svojej domnienke či hypotéze považovali uvedenú plazmu za činiteľa, „*ktorý by mohol sprostredkovať energetický prenos z jedného organizmu na druhý*.“ W. Sedlak dokonca uvádzal, že „*biologická plazma sú naše neviditeľné tykadlá, pomocou ktorých komunikujeme s okolím a prostredníctvom ktorých tiež prijímame množstvo informácií*.“ „Biologická plazma“ či „bioplazma“ sa uvádza do vzťahu k mimozmyslovému vnímaniu a psychokinéze, k psychotronike tzv. „bioterapii“ a ďalším paranormálnym prejavom. Samotní psychotronici k nej však zaujímajú celkom protichodné stanoviská.

Dr. Rejdák, jeden zo zakladateľov československej i medzinárodnej psychotroniky a psychotronikej spoločnosti zdôrazňuje význam psychického faktora pri bioterapii a uvádza, že „*fenomén bioterapie a nijaké doterajšie experimenty, ktoré sa k nemu vzťahujú, nepreukázali existenciu bioenergie. Súčasná fyzika, biofyzika a ani psychotronika bioenergiu nepozná*.“ Oproti tomu, jeden z hlavných slovenských propagátorov psychotroniky tvrdí, že „*organizmus je vybavený bioplazmou, ktorá je výsledkom energetického metabolizmu a tvorí samostatnú energetickú sieť. Táto sieť je odrazom a teda aj nosičom informácie o všetkých procesoch v organizme*.“ Spomínaný profesor Nash pri citovaní domnienok a názorov V. M. Injušina a W. Sedlaka, ako aj predpokladov, na ktorých sa zakladajú, uzatvára, že „*jestvovanie bioplazmy je otázne a spôsob, akým by mala účinkovať nebol opísaný tak, aby oprávňoval seriózne ich brať do úvahy*.“

Psychotronika, parapsychológia a vedecké poznanie

Organizovaný výskum parapsychológie so vznikom prvej odbornej spoločnosti a časopisu sa začal už v roku 1882 v Londýne. Odvtedy vznikli v mnohých krajinách sveta desiatky ďalších spo-

ločností s rovnakým zameraním a stovky výskumných laboratórií a časopisov, ktoré už uverejnili výsledky tisícich rozličných výskumov. Tieto výsledky sú však z podstatnej časti značne problematické a pri porovnaní s rozvojom vedeckých poznatkov celkom zanedbateľné. Uvedme príklady.

Človek pomocou vedy prenikol už od hĺbok vesmíru až po najmenšie čiastočky hmoty a vo svojom poznávaní stále napreduje. Telefón, rozhlas a televízia umožňujú človeku prekonávať priestor a čas a vnímať to, čo sa dávnejšie odohrávalo alebo v súčasnosti odohráva stovky či tisíce kilometrov od bezprostredného dosahu jeho zmyslových orgánov. Vystúpil do kozmického priestoru, vyslal sondy k vzdialeným planétam. Objavil prostriedky proti mnohým ťažkým a závažným chorobám. Začal nahrádzať poškodené tkanivá a orgány svojho organizmu. Zostrojil prístroje, ktoré nahrádzajú z viacerých hľadísk jeho vlastnú inteligenciu.

Čo dosiahla parapsychológia za vyše storočie v desaťtisícoch svojich výskumov, alebo psychotronika za tridsať rokov svojej existencie? Opísali niekoľko jednotlivých, vcelku zaujímavých prípadov, ale nedokázali potvrdiť všeobecnú existenciu paranormálnych fenoménov spájaných s psychikou, ani spoľahlivo preukázať možnosti ich využitia. Neraz samy odhalili množstvo vlastných omylov a nezriedka aj podvodov a klamstiev. Vecne a kriticky sa touto problematikou zaoberajú aj desiatky článkov v odborných a vedeckých časopisoch. Nie je pravda, že by veda neuznávala nič, čo sa nachádza mimo jej rámca. Naopak, môže sa rozvíjať iba skúmaním toho, čo ešte nepozná a toho, v čom sa môže myliť. Overovaním si správnosti či nesprávosti svojich názorov a poznatkov. Musí to však robiť bez predpojatosti, prísne objektívne a s použitím metód, ktoré zodpovedajú súčasným nárokom a úrovni jej rozvoja.

Parapsychológia i psychotronika sa zatiaľ zväčša pohybujú na úrovni pseudovedy. Štandardy argumentov a dokladov o tom, ako sa majú veci v skutočnosti, sú v nich uvoľnené. Za dôkaz bývajú ochotné považovať hocičo, čo je v súlade s ich očakávaním alebo želaním. Uspokojujú sa často s presvedčivosťou, bez spoľahlivých dôkazov o správnosti či pravdivosti toho, čo tvrdia alebo vyhlasujú. Oslovujú emócie človeka, nie jeho triezvy a kritický rozum. Zneužívajú jeho dôverčivosť, že sú schopné rozriešiť a zvládnuť problémy, o ktorých si veda priznáva, že ich napriek značnému úsiliu a vysokej úrovni svojich možností nedokáže zatiaľ uspokojivo vyriešiť a zvládnuť. Táto dôverčivosť k pseudovedeckým tvrdeniam a sľubom, ktoré nemajú nijaký reálny základ môže, aspoň v podstatnej časti prípadov, skončiť iba sklamaním a jeho neraz priam osudovými následkami.

VLADISLAV ZIKMUND

Prof. MUDr. Vladislav ZIKMUND, DrSc., (* 1925) – psychiater a psychofyziológ, vedúci vedecký pracovník Oddelenia fyziológie mozgu Ústavu normálnej a patologickej fyziológie SAV sa vyše 45 rokov zaoberá výskumom činnosti ľudského mozgu osobitne vo vzťahu k psychickej činnosti a pôsobeniu psychiky na ľudský organizmus. Uverejnil asi 200

vedeckých a odborných publikácií u nás i v zahraničí. Pred 35 rokmi sa stal členom Kráľovskej spoločnosti pre medicínu v Londýne a neskôr členom Medzinárodného kolégia pre vyššiu nervovú činnosť a Medzinárodnej organizácie pre výskum mozgu.

POLEMIKA

Často počuť názor, že kresťanstvo je iba jednou z mnohých ciest vedúcich k Absolútnu – k Bohu a že v podstate nezáleží na tom, ktorou cestou sa človek vyberie, ale na tom, aby došiel k cieľu. Je však toto tvrdenie oprávnené, naozaj Boh vo svojej prozreteľnosti autorizoval a zjavil ľuďom ako správne každé z existujúcich náboženstiev či rozmanitých duchovných prúdov?

Odpoveď:

Žijeme v časoch plurality, kde popri sebe existujú viaceré rôznorodé názory. Človek sa pohybuje v priestore a vyberá si z množstva úplne odlišných vecí podľa svojho vkusu či nálady. Takto funguje svet módy, umenia, politiky a najmä obchodu. Už dávno sa nehovorí o tom, čo je jediné správne a dobré, ale ponúka sa široký sortiment prvkov, kde každý je „rovný medzi rovnými“. Pojem pravdy sa nivelizuje. Táto relevancia sa prenáša i do náboženskej oblasti, a tak dnes ľudia prijímajú ako skutočnosť, že kresťanstvo je len jedna z mnohých ciest k Bohu, ani lepšia, ani horšia – jednoducho rovnaká.

Je však naozaj kresťanstvo iba jednou z alternatív náboženského poslania, jednou z mnohých riek, ktoré všetky tečú k rovnakému cieľu? Zaručuje Boh každý náboženský systém ako regulárnu cestu k sebe? Boh nekonečne prevyšuje naše chápanie a vlastnými silami by sme sa k nemu nedostali. Preto je nutné, aby Boh, ktorý je Pravda i Dobro, sám zjavil svoju pravdu a dal človeku spôsob cesty, po ktorej sa má k nemu vydať. Je len logické, že z množstva názorov a náboženských systémov, veľmi často úplne protichodných, musí jestvovať taký, ktorý zodpovedá Bohom chcenému modelu. Z množstva vierovyznaní musí existovať také, ktoré obsahuje pravdu v ucelenom komplexe, kým iné vlastnia jej neúplné časti s mnohými mylnými mienkami, alebo sú dokonca úplne scestné.

Kde je však istota, že práve kresťanstvo je tou správnou cestou? Môžeme uviesť viaceré znaky: Kresťanská viera neodporuje ľudskému rozumu ani prirodzenosti, je v súlade s prirodzenými zásadami. Ani najhlbšie tajomstvá viery, ako najsvätejšia Trojica, vtelenie Božieho Syna, zmŕtvychvstanie a pod., neobsahujú proti-

„...Ľudia niekde uctievali védskych svätcov, inde sa klaňajú prorokom vedeným Mohamedom a inde zasa prejavujú úctu svätým mužom nasledujúcim Ježiša. Členovia každého spoločenstva by mali riadne uctievať svojich duchovných učiteľov, ale je nesprávne vyhlasovať, že pokyny dané miestnym duchovným učiteľom sú lepšie ako príkazy učiteľa niekde inde iba kvôli získaniu väčšieho počtu stúpencov.“

(Jak je to vlastne v Biblii?, str. 26, vydalo Nakladateľstvo Lotos)

Symbole svetových náboženstiev

rečenia rozumu. Dáva jasnú odpoveď na existenciálne otázky o Bohu, človeku, zmysle života, príčinách utrpenia a zla. Jej princípy nie sú v rozpore s morálnym citením, naopak, vynikajú mravnou výškou a zušľachťujú človeka i spoločnosť. Kresťanstvo nerobí kompromisy s amorálnosťou, ale na druhej strane dáva nádej hriešnikovi. Nevrhá človeka do prachu a nepokoruje ho, ale poukazuje na ľudskú dôstojnosť a slobodu, i keď si uvedomuje jeho hriešnosť. Nie je lacno páčivé a nepodhadzuje sa, ale kladie na človeka nároky a s plným dôrazom obhajuje i tie princípy, ktoré ľudskej márnivosti a samolúbosti nevyhovujú. Nie je precitlivené, hovorí o cene obety a sebazapierania, ale vo všetkom prízvukuje zdravú normu. Vyhovuje všetkým ľudským povahám a typom – uspokojuje ľudí racionálne mysliacich i mysticky založených. Svojou hĺbkou je stálym zdrojom skúmania učencov a teológov, pritom jeho zásady sú jednoduché a prístupné i obyčajným ľuďom. Má silu zmeniť človeka i svet.

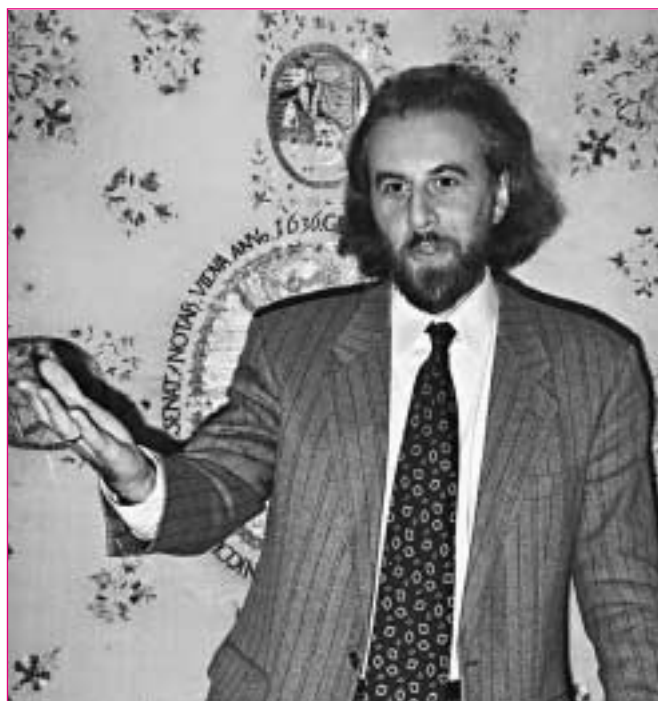
Znakom Božej prítomnosti je i skutočnosť, že žiadne iné náboženstvo sa nešírilo za takých nepriaznivých podmienok a natolko nezmenilo svet ako kresťanstvo. Enormný rozvoj kresťanstva – geografický, početný i sociálny – v prvých storočiach, a to napriek krutým prenasledovaniám a masovým obetiam, nie je ľudsky vysvetliteľný. Pritom sa nešírilo mocenskými prostriedkami (ako napr. islam), ale výlučne ohlasovaním medzi predstaviteľmi vrstiev bez spoločenského vplyvu. Jeho prijatie viedlo k všeobecnému zlepšeniu mravného života jednotlivcov i spoločnosti. Kresťanstvo je univerzálne. Neviaže sa na nijaký národ ani štát. Hoci vzniklo v Palestíne a stalo sa typickým najmä pre Európu a Ameriku, je prístupné všetkým národom a kul-

túram, čoho dôkazom je jeho šírenie v krajinách tretieho sveta. Nezmazateľne ovplyvnilo ľudské myslenie, kultúru a civilizáciu. Dokázalo, že nie je len teoretickou špekuláciou, ale žitou skutočnosťou. Jeho príkaz lásky k bližnému sa odrazil v zakladaní nemocníc, sirotincov, starobincov, útlkov pre malomocných a pod., a to v časoch, keď to nebolo samozrejmosťou. Základné hodnoty ľudských práv a humanity, dnes všeobecne uznávané, sa mohli rozvinúť len vďaka kresťanskej skúsenosti. Ak porovnáme náuku jednotlivých náboženstiev, kresťanský pohľad je plnší a dôstojnejší. Príkaz lásky k bližnému, ba dokonca príkaz milovať i nepriateľa, stojí v protiklade k indickému kastovníctvu; obraz osobného Boha, s ktorým možno mať vzťah, stojí v protiklade k neosobnej sile či všeobecnej energii; cieľ ľudskej existencie v blaženosti s Bohom stojí v protiklade s rozplynutím sa v prázdnote, ktorú prináša budhizmus, atď.

Mnohé náboženské učenia hovoria, že sú výsledkom úvah a meditácií svojich zakladateľov. Iné učia, že ich obsah zvestoval Boh. Mohamed napríklad tvrdil, že je Boží prorok. Kresťanstvo sa však nezakladá len na učení sprostredkovanom prorokmi, vrcholom kresťanského zjavenia je náuka samotného vteleného Božieho Syna – Ježiša Krista. Ak teda tvrdíme, že kresťanstvo je náboženstvo zaručené Božou autoritou, neznamená to pýchu ani elitárstvo. Kresťan si uvedomuje, že sa stal kresťanom vďaka Božej milosti a že nevlastní monopol na spásu. Boh miluje každého človeka, nejde tu však o osobnú dokonalosť, ale o správnosť učenia. Kresťan vie, že Duch veje, kam chce. Ale vie aj to, že je to pre neho zodpovednosť a výzva, lebo komu bolo viac dané, od toho sa bude viac požadovať.

ANDREJ BOTEK

Sekty (1) v Rusku

Prof. Alexander L. Dvorkin

Tento článok je vlastne sociálna štúdia. Tí, čo podporujú sekty, nechávajú sa často počuť, že tieto organizácie sa ustavične menia k lepšiemu. Podľa tohto názoru nové náboženské hnutia (NNH) už prekonal svoju počiatočnú, fanatickú fázu a teraz sú už úctyhodné a v plnej sile. Neraz nás obviňujú, že s týmito organizáciami zaobchádzame podľa toho, aké boli kedysi dávno a nie aké sú dnes. Ruská skúsenosť však naznačuje čosi iné. Väčšina týchto skupín prišla do Ruska asi pred piatimi až desiatimi rokmi. Začínali v tejto krajine „od piky“ a mali šancu ukázať, že sú vskutku iné. No nestalo sa tak, a my sme dnes v Rusku svedkami rovnakého *modu operandi* a *modu vivendi*, aké tieto skupiny predvzdzajú v podstate v každej krajine svojho pôsobenia; nič sa nezmenilo. V tomto príspevku sa pokúsím svoje tvrdenie dokázať.

Novému, postkomunistickému Rusku trvalo dosť dlho, kým začalo chápať nebezpečenstvo, aké predstavujú sekty. Komunistický režim zakazoval všetko. Niektoré náboženstvá sa ledva tolerovali, ale oficiálna línia – mohutne propagovaná médiami – tvrdila, že každé náboženstvo je zlé a všetky sú o niekoľko rokov odsúdené na zánik. A tak, keď sa začala perestrojka a glasnosť, kyvadlo sa prehuplo ďaleko na opačnú stranu. Prevažoval názor médií a priemerného Rusa, že každá spiritualita je dobrá a všetky cesty vedú k Bohu. Verejná mienka bola nútená akceptovať, že každé náboženstvo je pozitívny jav a nič nemôže brániť neodňateľnému právu občana pridať sa k niektorému z nich. Skutočnosť, že religiozita nemôže byť ani negatívna ani pozitívna, že jestvuje mnoho nebezpečných siekt a že niektoré kulty môžu byť

úplne deštruktívne, sa prosto prehliadala. A tak sa všetko, čo Sovieti vyhlásili za zlé, automaticky stalo veľmi dobrým.

Dnes sa všeobecne uznáva, že komunizmus bol v zásade náboženský systém sektárskej povahy, a preto, keď sa v ZSSR zrútil, ľudia sa usilovali vyplniť prázdnotu niečím novým. Nie každý dokázal objaviť Pravoslávnu cirkev, značne oslabenú 70 rokmi prenasledovania, ktorá potrebovala čas spamätať sa. Nové sekty si našli mnohých skôr než Cirkev. Ďalší faktor, ktorý treba vziať do úvahy pre pochopenie vývoja od pádu komunizmu bol posun k trhovej ekonomike. Monopol sa vyhlásil za nepriateľa a trh za hlavnú odpoveď na všetky životné otázky. Nanešťastie, táto myšlienka sa aplikovala aj na náboženskú oblasť. Mnohí silne pociťovali potrebu voľného trhu a súťaže na oživenie nášho náboženského života. Prirodzene, všetko nové sa pokladalo za lepšie než ruské. Zahraničné veci, pekné na pohľad a príjemné na dotyk, sa veľmi často uprednostňovali – a to platilo rovnako aj v prípade náboženskej voľby.

Dobývanie pozícií

Na tomto pozadí bol schválený zákon o slobode vyznania z roku 1990. Bol vytvorený podľa vzoru USA: všetky náboženstvá sa pokladali za absolútne rovné vo všetkých ohľadoch. Vyučovanie náboženstva na štátnych školách bolo zakázané. Na registráciu náboženskej spoločnosti stačilo nájsť desať ľudí, ktorí sa vyhlásili za náboženskú spo-

ločnosť. Mohli oznámiť svoj úmysel vyznávať, povedzme, žiarovku, a Ministerstvo spravodlivosti nemalo právny podklad na odmietnutie registrácie náboženskej spoločnosti. A práve v tomto kontexte začala záplava zahraničných totalitných siekt (či deštruktívnych kultov) svoje ruské ťaženie. S mnohými z nich sa v období perestrojky v ZSSR kráľovsky zaobchádzalo. San Mjung Mun prišiel v roku 1990 ako oficiálny hosť pána Gorbačova. Jeho príchodu predchádzalo niekoľko mimoriadne priaznivých novinových článkov plných chvály za jeho nekompromisný antikomunizmus. Mun sa stretol so všetkými vtedajšími poprednými sovietskymi politikmi a ľuďmi od médií (tí druhí sa s ním už zoznámili počas svojich návštev v Kórei – všetky náklady platil Mun). Mnohí poslanci Najvyššieho soviету išli do USA ako Munovi hostia, a dokonca od neho dostali peňažné dary. Popredné perestrojkové Moskovské noviny prijali od Muna dar vo výške 100 000 USD. To všetko akoby predznačovalo Munovi v ZSSR veľkú budúcnosť.

Šoko Asahara získal na svoje projekty podporu od najvyšších ruských mocipánov. Prijal ho viceprezident Alexander Ruckoj a hovorca Najvyššieho soviету Ruslan Chasbulatov. Asahara si získal aj zvláštnu priazeň tajomníka Bezpečnostného výboru Olega Lobova, ktorý údajne predal recept na výrobu plynu sarin sekte Aum Šinrikjó. Sekta získala hodinu vysielacieho času denne na celoštátnom rozhlasovom okruhu a týždenný program v ruskej

televízii. Ruský trh zaplavilo niekoľko obchodných firiem patriacich sekte. Podľa našich informácií sú ešte stále tu...

Scientológia začala dobývať Rusko v roku 1990. Prvým krokom bolo pritiahnúť slávne ruské osobnosti prostredníctvom Narcononu – údajne rehabilitačného antidrogového programu. Samotná sekta prišla do Ruska roku 1991 a otvorila centrá dianetiky v Petrohrade a Moskve. Roku 1992 otvorili Čitáreň L. Rona Hubbarda na fakulte žurnalistiky Moskovskej štátnej univerzity (MŠU) a Hubbardovi udelili doktorát in memoriam – prvý v histórii MŠU. Začiatkom roka 1993 sa v kremelskom kongresovom paláci konala s veľkým haló prezentácia ruského vydania knihy Dianetika. Početné výtlačky sa rozposlali mnohým poslancom Najvyššieho sovietu. Sergej Stepašin, budúca hlava KGB a federálny minister spravodlivosti, vychvaľoval Hubbarda do neba a vtedajší viceprezident Ruckoj prizdobil svoje interview pre literárny týždenník Literaturnaja gazeta citátom „veľkého amerického spisovateľa a filozofa“ Rona Hubbarda. S takouto podporou potentátov sa sekta začala rapídne šíriť. Tieto tri príklady pokladám za typické. Vlastne každá sekta, či už zahraničná alebo domáca, začínala hľadaním pochopenia a podpory u ruskej mocenskej elity a väčšinou sa im to podarilo. To platí rovnako na federálnej i miestnej úrovni.

Obetami sú aj deti

Zásluhou priaznivo naklonených médií sa sympatie verejnej mienky prikláňali ku všetkému západnému a „spirituálnemu“ a vďaka vybudovaným vládnym konexiám začali sekty dobývať Rusko – a zákon bol na ich strane. Ktokoľvek mohol prísť do Ruska, trebárs aj s turistickým vízom, a začať misionársku kampaň s cieľom založiť novú náboženskú spoločnosť. Naplno sa využívala náboženská anonymita a pseudonymita: po prvé, verbovači sa zväčša nepriзнаvali k nijakému náboženstvu, tajili svoje náboženské vzťahy, tvárili sa čo najspriaznenejšie s Pravoslávnu cirkvou, alebo vyhlasovali, že s ňou plne súhlasia. Všetky tieto faktory mali želaný efekt a počet náborov rýchlo stúpal. Prvé negatívne reakcie prišli od rodičov, ktorí sa čudovali, čo sa to stalo s ich deťmi, odkedy sa pridali k týmto dovtedy neznámym náboženským organizáciám. Všimli si, že ich deti sa zmenili k horšiemu – stali sa, podľa vyjadrenia rodičov, „živými mŕtvolami“. Dôležité je

uvedomiť si jedno: rodičia neboli voči „novým náboženským hnutiam“ a priori zújatí, ako to mnohé sekty s obľubou tvrdia. Sekty a ich advokáti vyhlasujú, že ak sa niečí syn alebo dcéra pridá k NNH, ich rodičia utekajú k antisektárskym masmédiám, antisektárskej organizácii alebo k deprogramátorovi, ktorí ich vystrašia rozprávkami o vymývaní mozgu či kultovej kriminalite. Takto sa rodičia sami stávajú antisektárskymi, provokujú svoje deti, a rodina sa rozpadá. Ale tento prefikovaný scenár nefunguje v Rusku, lebo v čase, keď si rodičia začali robiť starosti so škodlivými zmenami u svojich detí, nemali prístup k negatívnym informáciám o tzv. „deštruktívnych kultoch“. V Rusku neboli nijaké antisektárske médiá či antisektárske hnutie, a nikto ani len neslýchal o exotickom živočíchovi zvanom „deprogramátor“. Boli tu iba trpiaci rodičia krišnovcov, munistov a stúpcov Strediska Matky Božej či Bieleného bratstva, ktorí sa navzájom skontaktovali, začali sa deliť o skúsenosti a spríadať plány o novej reakcii.

Rodičia sa vybrali hľadať pomoc, no nik ich nepočúval, až kým roku 1992 neprišli do Ruskej pravoslávnej cirkvi. V tom čase som práve začínal spolupracovať s Moskovským patriarchátom. Moji predstavení ma požiadali, aby som sa týchto rodičov ujal, lebo sa domnievali, že ja ako americký občan, ktorý 15 rokov žil, študoval a pracoval v USA, Taliansku a Nemecku, budem zrejme najpovolanejší pomôcť. Vlastne som dospel k názoru, že najdôležitejšou zložkou slobody voľby je sloboda informácie. Ak sa informácia neposkytne, osoba sa nemôže skutočne informovať rozhodnúť. A tak v záujme zachovania našich cenných, novo nadobudnutých slobôd sa musíme pokúsiť zabezpečiť ľuďom všetky informácie o určitej skupine. Musíme verejnosti dodať fakty, ktoré sekty o sebe zatajujú. Tento prostý náhľad sa stal mottom Informačného a konzultačného strediska sv. Ireneja Lyonského pri Moskovskom patriarcháte, ktorý som založil.

V porovnaní so sektami sme mali neveľa zdrojov; bolo nás málo a financie na nule. Ich sila bola znásobená, lebo mnohí z nich dospeli k istému vzájomnému porozumeniu, začala sa výmena strategických informácií medzi scientológiou, ISKCON-om, Cirkvou zjednotenia, Rodinou a neskôr Svedkami Jehovovými – menšie sekty ani nespomínajúc. Ich spolupráca čoskoro vyšla najavo, keď sa v ruských médiách objavili prvé negatívne správy o sektách.

Ako odpoveď začali totiž vydavatelia dostávať zjavne identické protestné listy s balíkmi dokumentov od všetkých spomínaných skupín. Po mojej prvej publikácii o scientológii ma navštívila Birte Heldtová, dánska občianka, vtedajšia riaditeľka Hubbardovho humanitárneho centra v Moskve. Hoci sa usilovala tváriť priateľsky, čoskoro sa ozrejmil hlavný účel nášho stretnutia: „*Chceme vám oznámiť, že každý, kto stojí v ceste scientológii, veľmi zle skončí.*“ „*Vyhrážate sa mi?*“ opýtal som sa. „*Nie, iba vás varujem,*“ odvetila.

Rozdelenie sfér záujmu

Takmer to vyzeralo, že medzi sektami panuje akási džentlmenská dohoda o rozdelení sfér záujmu. (Treba mať na pamäti, že prevažná časť populácie Ruska je veľmi chudobná; kultu, ktorým ide o zisky, musia vymýšľať tvorivé prostriedky na ich získanie, keďže na obyčajnom človeku z ulice toho veľa nezarobia). Cirkve zjednotenia (munisti) pôsobi predovšetkým na štátnych školách. Nadviazali styky s Ministerstvom školstva, usporadúvali semináre pre učiteľov v prestížnych rekreačných oblastiach (vyše 60 000 osôb), navrhli a vydali učebnicu pre stredoškolských študentov s titulom: *Môj svet a ja* (v súčasnosti sa v rozpore s ústavou používa na vyše 2 000 ruských školách). Pokúšali sa nadviazať aj kontakty s armádou. Uskutočnili niekoľko strategických stretnutí a Cirkve zjednotenia začala pracovať na novej učebnici *Vnútornej svet vojaka*, určenej ako príručka základnej morálnej a náboženskej výchovy pre celú armádu.

Scientológia sa v prvom rade zamerala na miestnu samosprávu a ťažký priemysel (vrátane vojenského). Pôsobili v tejto oblasti prostredníctvom Hubbard College of Business Administration (Správa Hubbardovej obchodnej akadémie), ktorá navrhovala zavedenie jedinej efektívnej metódy riadenia a zvyšovania produktivity. Podľa propagačných materiálov v ruštine, ktoré prezentujú potenciálnym klientom, Hubbardovu metódu riadenia (alebo aj „tech“) využívajú také nadnárodné firmy ako Volvo, Chanel, Boeing, Ford, General Motors či AGFA. Počas niekoľkých rokov sa scientologom podarilo strhnúť ľudí, ako Vladimir Fil, vtedajší starosta Permu, Anatolij Bojcev, predseda regionálnej Dumy Novgorodskej provincie, a mnohých ďalších miestnych funkcionárov. Dnes majú pobočky vo vyše tridsiatich ruských mes-

tách. Zvlášť silní sú v Moskve, Petrohrade (Sankt Peterburgu), Perme, Novgorode, Jekaterinburgu, Nižnom Novgorode, Usolje-Sibirskom, Kemerove a Obninsku. Miestne úrady sa v mnohých oblastiach stali zakladateľmi a sponzormi lokálnych Hubbardových akadémií. Pán Fil verejne prisľúbil, že celé jeho mesto bude do roka fungovať podľa hubbardovských myšlienok. Hubbardove akadémie otvorili v mnohých super-tajných vojenských fabrikách na Urale; nik netuší, koľko chúlостivých informácií boli schopní nazhromaždiť. Scientológisti sa usilovali preniknúť do ruského vojenského kozmického priemyslu a zaplietli sa s mnohými bankami a poisťovňami. Netreba pripomínať, že mnohé priemyselné podniky, s ktorými mali do činenia, začali mať vážne problémy; mnohé z nich napokon aj zbankrotovali. Stojí za povšimnutie, že istý pán Teodorovič, osobný tajomník a poradca prvého podpredsedu Ruska Borisa Nemcova, je absolvent Hubbardovej akadémie v Nižnom Novgorode a má členskú legitímáciu scientológistu. Scientológisti sa úporne pokúšali nadviazať vzťahy s Ministerstvom vnútra a dostať svoj program Crimnon (pre delikventov) do ruských väznic, mali však len obmedzený úspech. V jednej oblasti boli scientológisti pozoruhodne úspešní: v zdravotníctve. V auguste 1994 sa im podarilo získať od Ministerstva zdravotníctva licenciu na rozvoj Hubbardovej terapie známej ako Purification Rundown (program očisty), v ruskom štátnom zdravotnom systéme, a hneď začali od každého svojho klienta inkasovať po 1000–1500 USD.

Ruská vetva ISKCON-u – pod touto skratkou je v Rusku známa sekta Hare Krišna – aktívne buduje svoje impérium v potravinárskom a farmaceutickom priemysle (ajurvédská medicína). Ich program Food for Life (*Potraviny pre život*) financuje štát a krišnovci vďaka nemu získali veľkú publicitu. Svedkovia Jehovovi robia nábohy zväčša vo fabrikách medzi príslušníkmi robotníckej triedy a roľníkmi, zatiaľ čo Medzinárodné cirkvi Kristove (Bostonské hnutie) sústreďujú svoju činnosť na univerzitnej pôde. Stredisko Matky Božej sa usilovalo nadviazať kontakty s Ministerstvom obrany a má prístup do niekoľkých armádných jednotiek. Určité sekty sa vyskytujú v jednej oblasti, nie však v inej. Napríklad Cirkev posledného zákona (Church of Last Testament) vedená mužom, ktorý si hovorí „Visarion“ (skutočné meno je Sergej Torop) a vyhlasuje sa za nové vtelenie Krista, zriadil svoje centrum v južnej Sibíri, zatiaľ čo

extrémne charizmatické hnutie Slovo života (Livets Ord) zo Švédska zaplavilo severovýchod Ruska.

Lobby a ešte raz lobby

Toto je iba niekoľko príkladov za mnohé. Je nutné zdôrazniť, že všetky spomenuté i ďalšie skupiny sa aktívne usilujú o získanie pozícií na najvyšších mocenských úrovniach a spolu vytvorili vplyvnú pro-sektársku lobby. Jedným z najzúrivejších členov tejto lobby je Valerij Borščov, poslanec Dumy a predseda komory pre ľudské práva Politického výboru ruského prezidenta. Jeho osobný tajomník a asistent Lev Levinson sa otvorene hlási k scientológii ako jej člen. Ďalším veľmi horlivým členom tejto lobby je istý Anatolij Pchelincev, bývalý vojenský prokurátor Divízie F. E. Dzeržinského u sovietskej KGB. Dnes sa Pchelincev sám označuje za baptistu a riadi tzv. Inštitút náboženstva a práva. V skutočnosti je tento „inštitút“ malý súkromný podnik financovaný z darov. Ak vezmeme do úvahy Pchelincevov militantný pro-sektársky postoj, ľahko uhadneme, odkiaľ väčšina týchto darov pochádza. (Spomínam jeho meno, lebo keď sa 18. septembra 1997 v kongrese USA prejednávala náboženská intolerancia v dnešnej Európe za účasti takých osobností scientológie ako John Travolta alebo Chick Corea, Rusko tu reprezentoval práve pán Pchelincev.)

Ďalšou skupinou ľudí, ktorých aktívne získali pre pro-sektársku lobby, sú bývalí profesionálni propagátori militantného ateizmu. Po páde komunizmu ostali bez lukratívnej práce a niektorých z nich napokon prilákali ako „expertov na náboženstvo“ do služby sektárskym záujmom. Spomeniem iba dvoch z nich, pričom obaja sú dnes na pozíciách poradcov Federálneho výboru (horná komora ruského Federálneho zhromaždenia): Sergej Ivanenko a Michail Sivercev. Posledný z nich, bez ohľadu na to, že je autorom scientologického materiálu, nedávno oznámil vytvorenie Centra kresťanského porozumenia s cieľom „napomáhať intenzifikáciu reforiem v Rusku a vytvoriť duchovný základ pre reformy a prechod z obdobia ekonomických a politických zmien nariaďovaných zhora do epochy organického vývoja Ruska, vychádzajúceho z jeho tradície a zo skúseností svetovej civilizácie.“

A tak nedostatok účinných zákonných noriem a neschopnosť dodržiavať dokonca

i tie jestvujúce spôsobili absurdnú a hroznú situáciu, v ktorej majú sekty vlastne voľnú ruku v ruských školách, nemocniciach, armáde, zbrojárskom priemysle a vládných kruhoch. Ťažká hospodárska situácia a všeobecná bieda obyvateľstva len uľahčujú bohatým sektám kúpiť si vplyv v našej spoločnosti. Ale vec má aj druhú stranu. Charakteristickou črtou ruskej spoločnosti sú veľmi silné putá medzi rodičmi a deťmi, ktoré pretrvávajú dlho do dospelosti – putá, vďaka ktorým je práca rodičovských iniciatív veľmi účinná. Táto skutočnosť umožnila súdny spor Moskovského rodičovského výboru proti sekte Aum Šinrikjó, ktorý vyhral napriek finančnej moci japonskej sekty a jej konexiám na vysokých miestach. Toto síce bol jeden z hlavných faktorov zodpovedných za zvrät v takmer neobmedzenom šírení siekt v Rusku, ale zďaleka nebol prvý. Prvým bola fanatická sekta Biele bratstvo a jej nesplnené predpovede o konci sveta, ktorý sa pokúsili nainscenovať v Kyjeve v novembri 1993. Tu si ruská verejnosť prvý raz uvedomila, čo je to vymývanie mozgu (mind control techniques) a aké sú dôsledky masovej náboženskej hystérie. Vzápätí nasledoval zákaz ruskej vetvy sekty Aum Šinrikjó, zhodou okolností v rovnakom čase, ako došlo k známemu plynovému útoku v tokijskom metre.

Pád železnej opony podniel expanziu siekt do Ruska práve tak, ako odstránil bariéry šírenia informácií o nich. Organizácie, ktoré vstúpili na naše územie v nádeji, že ich reputácia zo Západu ostane neznáma, boli sklamané. Informácie o ich minulých prečinoch a súčasných praktikách k nám čoskoro dorazili a vážne pribzdili ich ničím nehatený víťazný pochod Ruskom.

ALEXANDER L. DVORKIN
(Pokračovanie v budúcom čísle)

Z časopisu *Spirituality in East and West*
preložila NORA VALOVÁ
Foto: BORIS RAKOVSKÝ

Alexander L. Dvorkin (* 1955) – v roku 1977 emigroval do USA. Tam získal titul bakalára ruskej literatúry, magistra teológie a doktorát zo stredovekých dejín. V roku 1991 sa vrátil do Ruska. Od marca 1992 je spolupracovníkom oddelenia pre náboženské vzťahy Moskovského patriarchátu Ruskej pravoslávnej cirkvi. V roku 1993 založil Informačné a konzultačné stredisko sv. Ireneja Lyonského o nových náboženských hnutiach, sektách a kultoch.

Alternatívna medicína (3)

NÁZOR
NÁZOR
NÁZOR

Kineziológia – metóda jednotného mozgu

Kineziológia sa označuje ako metóda vedecká, avšak väčšina odborníkov z radov lekárov ju považuje len za jednu z mnohých liečiteľských metód, ktoré stoja a padajú na ľudskej naivite. „Je to zázračná metóda, ktorá ľuďom naozaj pomáha,“ hovoria kineziológovia a mnohí ich klienti. „Je to podfuk a kto je ochotný za tento nezmysel platiť, je naivný blázon,“ tvrdia skeptickí racionalisti. Na čej strane je pravda? Čo sa vlastne skrýva za názvom kineziológia, ktorý sa stále častejšie objavuje v inzertných rubrikách českých novín a časopisov ako možnosť ideálnej liečby tela i ducha? Súkromnú kineziologickú prax si v posledných rokoch otvorili desiatky, ak nie stovky ľudí. Dalo by sa dokonca povedať, že Česká republika zažíva kineziologický boom. Táto pôvodom americká liečebná metóda totiž sľubuje neuveriteľné, ba priam zázračné možnosti – vraj sa vďaka nej vyliečia azda všetky choroby fyzickej i psychickej povahy, vraj sa vďaka nej zbavíte svojich starostí a životných ťažkostí a kineziológia dokonca vaše priemerné deti premení na malých, geniálnych mysliteľov a z neposlušných lumpov urobí pre zmenu dobručkých anjelov. Je to naozaj tak? Má kineziológia skutočne schopnosť robiť s ľudským zdravím zázraky?

S novou liečebnou metódou nazvanou kineziológia prišiel v roku 1964 americký chiropraktik Dr. George J. Goodheart, ktorý svojho času liečil mužov s dlhodobými výraznými bolesťami nôh. Pritom zistil, že keď pacientovi masíruje svaly na vonkajšej strane stehna, postihnutý pocíti rýchlu a výraznú úľavu. Vtedy Dr. Goodheart vynášiel teóriu o tom, že na ľudskom tele existujú určité tlakové body, ktoré majú priamu súvislosť s vnútornými orgánmi, ale i s psychickými pocitmi a emóciami človeka. To, že táto teória o princípoch tlakových bodov, ktoré majú vplyv na telesné orgány, je známa už tisícky rokov vďaka starej čínskej medicíne – akupunktúre – Dr. Goodheart akosi opomenul verejnosti zdôrazniť. Sám seba označil za jej zakladateľa a navrch pridal aj ďalší významný „objav“: ľudským telom vraj prechádzajú takzvané energetické kanály, meridiány, ktoré spájajú nielen svaly s vnútornými orgánmi, ako je srdce, pľúca, žalúdok, pankreas či močový mechúr, ale aj s mozgom. Z týchto východiskových téz potom Goodheart usúdil, že prostredníctvom energetických kanálov medzi sebou mozog, orgány a svaly navzájom komunikujú, čo sa prejavuje určitou reakciou horných končatín, určitým napínaním či uvoľňovaním svalov, podľa čoho možno zistiť všetky fyzické choroby, ktorými daná osoba trpí. A pretože „prúd“ energie prebieha i medzi svalmi a mozgom, nie je

ťažké zo svalového napätia rúk vyčítať ani negatívne emócie a duševné poruchy, ktoré nás trápia. Aj v tomto prípade sa diagnóza stanovuje na základe toho, ako sa náš sval v danej chvíli napne či uvoľní – podľa toho kineziológ zisťuje, či trpíme depresiami, fóbiami, úzkosťou, psychózou alebo traumou z dávneho detstva. Ale! Energetické kanály v našich telách sú u väčšiny ľudí dlhodobo zablokované, napríklad už spomenutými traumami či stresom. Úlohou kineziológa je nielen diagnostikovať ochorenie, ale predovšetkým odblokovávať energetické kanály, aby komunikácia medzi orgánmi, mozgom a svalmi mohla opäť prebiehať bez prekážok a obmedzení.

Kanály treba odblokovávať

Kineziológia, niekedy nazývaná aj náuka o svaloch, sa rýchlo začala šíriť po Amerike a postupne sa v nej utvárali rôzne špecializované odbory. Jedným z nich je tzv. metóda jednotného mozgu alebo *One Brain systém*. Ten základné kineziologické myšlienky rozviedol do ďalších teórií o nevyhnutnosti súladu medzi ľavou a pravou mozgovou hemisférou. Jedine vtedy, keď sú hemisféry našich mozgov v dokonalom súlade a zároveň dobre komunikujú s našimi svalmi, sme zdraví a spokojní. No ak niekde nastane problém a prepojenie sa zablokuje, je nevyhnutná kineziologická liečba.

Pri kineziologickom sedení najskôr prejdete procesom zvaným svalový test, vďaka ktorému vám kineziológ určí druh choroby, pri ďalších sedeniach, ktorých prebieha viacero počas niekoľkých týždňov, ale aj mesiacov, sa kineziológ snaží o odblokovanie vašich energetických kanálov. Cieľom liečby je potom celkové zharmonizovanie človeka, a teda aj jeho vyličenie. Ako si ale také kineziologické liečenie predstaví v praxi? Mala som možnosť vyskúšať si „záračnú“ metódu jednotného mozgu na vlastnej koži, a to vďaka mladej pražskej kineziologičke Zorke Pilnej.

Začíname malou rozcvičkou, aby sme skoordinovali svoje telá. Dvíhame kolena k lakťom, uvoľníme krčnú chrbticu, ľahko namasírujeme plecia... Potom si sadám naproti Zorke Pilnej a ona ma chytá za zápästie. Mierne predpaženými rukami začne slečna Pilná potriať a mierne na ne tlačíť, akoby ich chcela pripažiť – hore – dolu, hore – dolu... Pritom sa mi priamo díva do očí a z mojich svalov údajne zisťuje, kde sú bloky mojich energetických kanálov. Sme potichu, pretože Zorka Pilná pred naším sedením sľúbila, že ďalšie informácie si so mnou bude odovzdávať iba mentálne, pomocou prenosu myšlienok, čo vraj tiež vie. Približne pol hodiny potriasa Zorka mojou pravačkou a ľavačkou, dokonca sa s mojimi končatinami polohlasne rozpráva a snaží sa od nich dozvedieť, akými chorobami trpím. „Facilitátor dokáže prostredníctvom svalov nájsť moment, keď ste v minulosti zažili niečo zlé, negatívne a pomôže vám zbaviť sa tejto traumy. (...) Pomocou One Brain možno určiť a odstrániť príčiny stresov a navodiť správnu mozgovú činnosť...“, vysvetľuje Zorka Pilná, ktorá však na záver rezolútne vyhlási, že som bohužiaľ momentálne v strese, a teda so mnou nemôže úspešne pracovať. Kým som totiž stresovaná, moje svalové napätie nefunguje tak, ako by fungovať malo, a preto sa moja choroba nedá určiť.

Poznajú vôbec pravý význam terminológie?

Keď sa na kineziologické vyšetrenie dostavíte v strese, snaží sa vás kineziológ najprv upokojiť, navodiť vo vás pocit pohody a uvoľnenosti. Nebyť toho zvláštneho pohybu rukou, v podstate si pripadáte ako na sedení s psychiatrom či psychologom. Kineziológ s vami rozoberá vaše každo-

denné starosti i radosti, diskutuje s vami o zamestnaní, rodine, koníčkoch, preberáte spoločne vaše kladné i záporné pocity z detstva a dospelovania, problémy, ktoré vás dlhodobo trápia. Už samotný fakt, že je niekto ochotný vás pozorne počúvať a hovoriť s vami o veciach, na ktoré manžel či manželka nikdy nemá čas, pomôže človeku veľkou úľavou. Nie je na tom nič objavné, avšak kineziológovia túto fázu terapie označujú za odstraňovanie blokov (odblokúvanie) vo vašich energetických kanáloch. Všeobecne však možno povedať, že tento spôsob liečby je skôr čosi na spôsob psychoterapie známej z ordinácií klasických psychologov.

Kineziológovia svojich klientov a pacientov veľmi radi zahrnujú množstvom cudzích slov a lekárskeho výrazov typu kontrakcia, extenzia, difúzia, infúzia, regres, progres a mnohými ďalšími. Takýto slovník v ľuďoch logicky vzbudzuje pocit odbornosti a vedeckosti, v niektorých ľuďoch potom dokonca presvedčenie, že kineziológia musí byť celkom isto lekárska metóda. Väčšina odborníkov z radov doktorov však toto tvrdenie odmieta s tým, že zo strany kineziológov ide len o premyslené zneužitie odborného názvoslovia. „Táto terminológia na prvý pohľad naozaj pôsobí vedecky, zvlášť psychologicko-psychiatrické výrazy môžu u niektorých klientov vzbudzovať veľkú dôveru. Avšak osobne sa domnievam, že kineziológovia často ani nevedia, aký je pravý význam slov, ktoré používajú, že možno často ani nerozumejú sami sebe. A človek nepoznajúci problém im môže ľahko naletieť,“ komentuje kineziologickú terminológiu MUDr. Hana Zvolská z Psychiatrickej kliniky v Prahe.

Ako sa stať facilitátorom

Napriek tomu, že medicínske výrazy sú v metóde One Brain bežné, väčšina kineziológov nemá s medicínou vôbec nič spoločné. Najčastejšie sa kineziológovia zoskupujú z radov pedagógov, učiteľov základných škôl či výchovných poradcov, i keď v poslednom čase nie je už nič výnimočné, že sa kineziológiou začínajú vážne zaoberať napríklad i detskí psychologovia. „Ja však už viem aj o prípadoch, že sa systému One Brain venujú napríklad i mnohí rehabilitační pracovníci, stomatólogovia, chirurgovia a neurológovia a určite sa táto metóda bude v lekárskejších kruhoch šíriť ďalej, pretože stále viac lekárov bude chápať jej jedinečnosť,“ tvrdí Zorka Pilná, sama vzdelaním učiteľka, ktorá vyučuje na základnej škole. Aj ona vraj kineziológiu používa pri svojej práci – napríklad na začiatku vyučovacej hodiny si s deťmi zacvičí a „skordinuje“ ich ľavú a pravú hemisféru s ostatnými časťami tela, aby pri hodine neboli také unavené, aby sa ľahko sústredili a boli aktívnejšie, vnímavejšie.

Ako sa vlastne človek stane kineziológom? Aké kritériá musí adept tohto „liečebného umenia“ splňať? Znie to možno neveriteľne, ale kineziológom sa v podstate môže stať každý z nás, každý obyčajný smrteľník. Kritériá typu vzdelanie či prax v odbore medicíny alebo psychológie nie sú podmienkou, jediné, čo musíte urobiť, je prejsť sústavou mnohých kurzov a prednášok, ktoré v Českej republike

Martina Dvořáková (vľavo) pri kineziologickom sedení u Zdenky Pilné

organizuje od roku 1994 Američanka Carol Ann Hontzová. Tá má na starosti organizovanie kurzov aj v celej strednej Európe.

Na počiatku vašej kineziologickej kariéry sú však nevyhnutné predovšetkým peniaze – ceny jednotlivých kurzov a prednášok sa totiž pohybujú od približne troch tisíc korún až po šesťtisícové školenia, celkovo vás kineziologické vzdelanie stojí až 25 tisíc Sk. Po absolútoriu všetkých kurzov sa stávate takzvaným facilitátorom, čiže držiteľom certifikátu, ktorý vás oprávňuje na prevádzkovanie metódy One Brain v praxi. Návratnosť vami vložených peňazí je však veľmi rýchla, veď kineziológ si za jedno sedenie, ktoré spravidla trvá asi hodinu, účtuje 500 – 700 korún. Ak dobre počítam, keby napríklad Zorka Pilná pracovala čo len päť hodín denne za päťsto korún od jedného klienta, zarobila by za deň dva a pol tisíce, čo je za päť pracovných dní takmer trinásťtisíc. A to je iste veľmi slušný zárobok, pre ktorý je prinajmenšom výhodné vložiť vstupný kapitál do kineziologických kurzov.

Trauma z detstva? Freud by zajasal!

Vráťme sa však ešte k samej podstate metódy One Brain. „V stresových situáciách, ktoré nás sprevádzajú v období prenatálneho vývoja, pri pôrode, v detstve i v dospelosti, sa môže „odpojiť“ až 75 percent nášho mozgu a človek potom nie je schopný využívať tento orgán naplno. Vzniknuté blokády nám umožňujú iba reagovať, ale nie logicky myslieť. Vďaka tomuto zablokovaniu sa nás zmocňuje pocit bezmocnosti a úzkosti, nie sme schopní rýchlo a správne konať. (...) Aj negatívne zážitky, napríklad traumy z detstva, náš mozog podobne zablokujú a znemožňujú nám kvalitný život, kvalitné fungovanie...“ dozvedáme sa o systéme One Brain v jednom z mnohých propagačných letákov, ktoré o kineziológii kolujú. „Ten, kto klientovi pomáha príslušnú blokádu odstrániť, čiže facilitátor, vlastne človeku umožňuje, aby využíval naplno celý svoj mozgový potenciál. Keď napríklad niekoho v detstve pohrýzol pes a on sa teraz psov bojí, môžeme sa pomocou tejto metódy dopátrať k spomienke na túto udalosť. A výsledok? Pri najbližšom stretnutí so psom sa ho tento človek už nikdy nebude báť.“ Ak tieto slová

chápem dobre, ide tu v podstate o už Sigmondom Freudom definovanú „traumu z detstva“, ktorá je uložená v našom podvedomí a keď sa jej chceme zbaviť, je dobré si túto udalosť znova takzvané odžiť, aby sme ju už nepocítovali ako traumatickú. Ani v tomto zmysle teda kineziológia neprinesla nijakú novú myšlienku, ale v podstate len prevzala termíny a definície známe psychiatrom už mnoho desaťročí, trochu ich zmodernizovala, trochu prifarbila a dala do iných súvislostí a teraz tvrdí, že je to jedinečná liečebná metóda, ktorú dosiaľ nikto nepoznal.

Venujme sa deťom naplno a sami

Kineziologickú pomoc využívajú prevažne ľudia viac či menej emocionálni, citoví, ktorí sú vo všeobecnosti ochotní uveriť veciam „medzi nebom a zemou“, veciam „zázračným a všemocným“. Možno i preto, že sa predtým sklamali v klasických lekároch, že ich považujú za neochotných a odmeraných, za príliš racionálnych a neschopných sa svojim pacientom venovať naplno a so záujmom, čo je bohužiaľ u lekárov každého druhu veľmi časté, ba priamo bežné. Napokon v tom je kineziológia podobná napríklad homeopatickej liečbe, ktorá síce tiež nie je vedecky dokázaná, ale pri nej sa lekár svojmu pacientovi plne venuje i niekoľko hodín, je ochotný ho vypočuť, diskutovať s ním a hľadať príčiny jeho choroby komplexne a v súvislostiach.

Kineziológov v posledných rokoch stále častejšie vyhľadávajú aj napríklad rodičia problémových detí, či už ide o dyslektikov (ľudia s poruchou schopnosti čítať) a dysgrafikov (ľudia s poruchou schopnosti naučiť sa písať), alebo aj o deti hyperaktívne či naopak príliš málo sebavedomé, hanblivé a precitlivené. Bohužiaľ práve rodičia sú v takýchto prípadoch ochotní platiť veľké peniaze kineziológom namiesto toho, aby sa sami svojim deťom viac venovali, aby sa zaujímali o vnútorný svet svojich potomkov, aby s nimi otvorene hovorili o ich problémoch. Možno, že citlivý a starostlivý rodič by svojmu dieťaťu pomohol tak isto ako kineziológ... „Samozrejme, že dieťa, na ktoré jeho vlastní rodičia nemajú dostatok času a neprejavujú dostatočný záujem o jeho starosti a radosti, trpí a môže sa to u neho prejaviť napríklad i zvýšenou aktivitou a nezvlád-

nutel'nou energiou alebo naopak mlkvosťou, neurotickosťou. Kineziológ mu môže pomôcť už len tým, že na neho má čas, že ho počúva a rozpráva sa s ním. To však nie je dôkaz toho, že funguje kineziológia ako taká, ale skôr dôkaz toho, že naše dieťa potrebovalo nájsť niekoho blízkeho, niekoho, kto sa mu bude venovať a koho budú zaujímať jeho pocity,“ nazdáva sa MUDr. Zvolská.

Metóda nekonečných možností?

Propagátori kineziológie ju označujú ako metódu 21. storočia, metódu nekonečných možností. Zároveň striktno odmietajú, že by išlo o akési šarlatánstvo, o iracionálnu nevedeckú metódu, alebo dokonca o podvod, ktorého hlavným cieľom je len dobrý zárobok. „Nerobím to pre peniaze, chcem pomáhať ľuďom, to je hlavné,“ hovorí napríklad Zorka Pilná, ktorá však nedokáže odborne vysvetliť, prečo kineziológia vôbec funguje. „Jednoducho funguje, ja tomu verím a vidím výsledky svojej práce na konkrétnych klientoch.“ A sme pri tom. Ono známe *Ver a tvoja viera ťa uzdraví* celkom evidentne platí aj v prípade kineziológie. Napokon za peniaze, ktoré klienti v kineziologických poradniach musia zaplatiť, je takmer nemožné, aby táto metóda nefungovala. Ale kineziológovia predsa tvrdia, že ich liečenie je priam zázračné. Je to naozaj tak? „Kineziológia nie je zázrak. Ale pretože mnohým pomohla prekonať problémy, s ktorými sa sami nedokázali vyrovať, môže tak navonok pôsobiť...“, tvrdí v jednom z mnohých novinových článkov, ktoré na tému kineziológia produkujú časopisy o zdravom životnom štýle, napríklad pani Ludmila Horáková z Ostravy, ktorá sa touto metódou zaoberá už niekoľko rokov. Avšak napríklad PaedDr. Hana Vodrážková z Centra duševného zdravia v Brne odmieta, žeby sa metódou One Brain liečili choroby. „My nepracujeme s chorobami, ale len a iba s negatívnymi zážitkami, ktoré sú uložené v podvedomí človeka, a teda blokujú jeho energetické kanály. To znamená, že pracujeme s emóciami, so spomienkami na danú udalosť. Pomocou systému One Brain sa potom dokážeme dostať až k príčinám vášho stresu a odstrániť ho. Kineziológ jednoducho využíva svalové energie, jemne zatlačí na predpaženú

časť ruky klienta a odtiaľ zisťuje informácie na základe biologickej spätnej väzby... A klient si akoby vygumuje z pamäti onen negatívny zážitok, ktorý zablokovanie mozgových energetických dráh spôsobil," tvrdí Hana Vodrážková, podľa ktorej sa kineziológia v istom zmysle slova podobá aj takzvanému vekovému regresu, čiže návratu do minulosti (do minulých životov).

Pacienti hľadajú, čo u lekárov nenachádzajú

Je teda kineziológia skutočne len ďalšou z mnohých podivných, šarlatánskych metód, ktoré sa v ostatných desiatich rokoch na našom území množia ako huby po daždi? Alebo je kineziológia vedou, ktorá len čaká na to, až sa ňou vedci začnú vážne zaoberať a uznajú ju ako nový vedecký odbor? Na rozhranie si budeme musieť ešte pár rokov počkať. Vedeckí pracovníci sa totiž zatiaľ z prevažnej väčšiny odmietajú ku kineziológii priznať a považujú ju za nezmyselnú a často i nebezpečnú hru s ľudskou naivitou. A taktiež v mnohých prípadoch za zneužívanie ľudí, ktorí napríklad zdravotne potrebujú pomocť a bohužiaľ nenachádzajú pomocnú ruku u klasických lekárov. Treba priznať, že niekedy práve aj vďaka doktorom v bielych plášťoch má kineziológia stále viac priaznivcov, stále viac klientov, ktorí dlhé týždne a mesiace navštevujú kineziologické poradne, aby v nich našli prinajmenšom vládne zaobchádzanie, možnosť upokojenia a dialógu o svojich zdravotných problémoch, ale aj chvíľu na zamyslenie nad sebou samým i nad spôsobom života, ktorý žijú. Možno, že keby i tento servis ľuďom poskytovali ich vlastní ošetrojúci lekári, nemuseli by mnohí pacienti vyhľadávať nijakých kineziológov ani iných podobných „zázračných“ liečiteľov... Možno?!

MARTINA DVOŘÁKOVÁ
Foto: JAN KOTRČ

Martina Dvořáková (* 1968) - Od roku 1994 sa ako publicistka aktívne venuje problematike siekt a novodobých deštruktívnych kultov. Svoje reportáže a príspevky o tejto problematike pravidelne publikuje v rade významných českých periodík, ako napríklad Týden, Mladý svět, Lidové noviny a pod. Je členkou redakčnej rady odborného časopisu Dingir, ktorého zameranie s touto tematikou úzko súvisí.

Bludné náuky v období raného stredoveku (1)

Obdobie raného stredoveku je charakteristické aj obdobím istej nediskutovateľnej viery a priam príkladnej podriadenosti učiteľskému úradu Cirkvi. Kresťanský Západ ostal vo svojom teologickom smerovaní takmer nedotknutý. Jednou z príčin bolo aj sťahovanie národov a nedostatok stability na to, aby sa teologická veda mohla rozvíjať. Ak sa aj objavili herézy menšieho rozsahu, bolo to zväčša na Východe. Kde-tu možno síce sledovať konfliktné pojednania aj na Západe, ale tie sa odohrali zväčša v „akademickej“ rovine bez účasti širšej verejnosti a pomerne rýchlo sa aj skončili.

Medzi vznikajúce heretické hnutia tohto obdobia patrí *adopcionizmus*, ktorý je vlastne dozvukom nestoriánskeho sporu na rozhraní 4. a 5. storočia. Kolískou tohto názoru je Španielsko a pôvodcom je Migetius z okolia Seville, ktorý v duchu učenia kňaza Sabélia z prvokresťanských čias rozširoval trojaké Božie zjavenie. Boh sa podľa neho zjavil Dávidovi ako Otec, v Kristovi ako Syn a v Pavlovi ako Duch Svätý. Dišputu s ním viedol arcibiskup z Toleda Elipandus, ku ktorému sa pripojil aj biskup Félix z Urgel. Vo svojich názoroch sa dostali do extrémnej roviny. Podľa nich je Ježiš Kristus na základe svojej Božej prirodzenosti vlastným Synom Boha, ale ako človek je len adoptívnym synom. Opät Beatus z Libany a biskup Eterio z Osmy so súhlasom pápeža Hadriána I. zavrhl tento „nový nestorianizmus“. Spor sa odohrával v časoch vlády Karola Veľkého, ktorý často zasahoval aj do vnútorných záležitostí Cirkvi, no nie vždy najšťastnejšie. Ako panovník totiž pokladal za svoju povinnosť chrániť čistotu viery vo svojej ríši a sporné otázky dal preskúmať na synode v Ratisbone (792) a vo Frankfurte (794). Synodálni otcovia zavrhl adopcionizmus a následne aj sám pápež Lev III. odsúdil túto herézu na Rímskej synode v roku 798. Proti nesprávne učeniu písomne bojoval aj anglosaský učenec pôsobiaci na dvore Karola Veľkého a neskorší opát v Tours,

Alkuin. Adopcionizmus zanikol smrťou jeho pôvodcov v polovici 9. storočia.

Pomerne veľkú a niekoľko storočí trvajúcu dišputu vyvolala otázka *Filioque*. Predmetom dišputy bolo pochádzanie Ducha Svätého. Na II. všeobecnom koncile konanom v Carihrade v roku 381 sa definovalo, že Duch Svätý vychádza z Otca. V 5. storočí v Španielsku sa k tomu pridalo aj vyjadrenie, že pochádza aj od Syna - „qui ex Patre Filioque procedit“ (ktorý vychádza z Otca i Syna). Na druhej strane podľa východných teológov by malo správne znieť: „z Otca skrze Syna“. V 8. storočí bola „západná“ formulácia známa aj vo Francúzsku. V Civildale ju v roku 796 bránil patriarcha Pavlin z Aquileje. Používala sa v dvornej kaplnke Karola Veľkého a možno sa s ňou stretnúť aj u franských mníchov pôsobiacich v Jeruzaleme na Olivovej hore, voči čomu mali mnohí na Východe veľké výhrady a označili mníchov priam za heretikov. Vlastne oni dali podnet na to, aby sa touto skutočnosťou teológovia zaoberali, čo sa v *diele De Spiritu Sancto* napokon aj stalo. Autorom tejto knihy je biskup Teodolf z Orleán. Synoda v roku 809 túto formuláciu schválila. Pápež Lev III. si z hľadiska už narušeného vzťahu ku Grékom počínal opatrne, a preto neschválil jej používanie. Dokonca dal v Chráme sv. Petra zhotoviť dve veľké strieborné tabule, do ktorých bolo vytesané Vyznanie viery po latinsky a grécky bez *Filioque*. Všeobecne formuláciu pochádzania Ducha Svätého v takejto forme v Rímskej cirkvi schválil pápež Benedikt VIII. až v roku 1014. Pri rozporoch medzi kresťanským Východom a Západom tento spor zohral jednu z najdôležitejších príčin, ktorá viedla k východnému rozkolu v roku 1054, aj keď dnes možno konštatovať, že nešlo o záležitosť dogmatickú, ale skôr išlo o nedostatok porozumenia z jednej či druhej strany pre pochopenie formulácie daného tajomstva.

Ďalšou príčinou vzniknutého rozkolu v 11. storočí bola aj otázka uctievania obrazov, aj keď táto záležitosť sa zväčša odohrala na Východe. Cisár Lev III. po jednotlivých čiastočných zákazoch

(v roku 726 a 728) vydal v roku 730 zákaz uctievania obrazov pre celú ríšu, čím sa kresťania rozdelili na dve skupiny. Väčšina sa pod vedením mníchov zasadzovala za zachovanie obrazov. V mnohých oblastiach pritom zohrala veľkú úlohu politická situácia, zvlášť vo vtedajšej južnej Itálii, kde sa pápež Gregor III. na rímskej synode vyslovil proti cisárskemu opatreniu, čím sa rozpor medzi Východom a Západom opäť vyostřil. Synoda v Hierii v roku 754 za cisára Konštantína V. nariadila zničenie všetkých obrazov s náboženským motívom. Územím Východorímskej ríše sa prevládala vlna vzbúr, prenasledovaní a popravy – najmä mníchov, ktorí boli neohrozenými obrancami obrazov. Tento stav trval s prestávkami vyše sto rokov. (Niektorí mnísi v tomto období prišli na územie Západorímskej ríše, napr. do Ríma, kde založili kláštory východného typu.) Konštantinopolský patriarcha Germanus a najväčší teológ tých čias Ján Damascénsky († 754) sa slovom, ale i písmom postavili cisárovi na odpor. Cisárovná Irena (780 – 802) obrazoborecký boj zastavila a otázku uctievania obrazov riešila na 7. všeobecnom koncile v Nicei konanom v roku 787. (Bol to posledný všeobecný koncil, na ktorom sa zišli zástupcovia východnej a západnej cirkvi; zo Západu na ňom boli prítomní dvaja pápežskí legáti.) Koncil vyjasnil spor tým, že rozlíšil pojmy *uctievanie* a *klaňanie*. Klaňanie (*latreia*) prináleží jedine Bohu; úcta (*proskynesis*) sa môže vzdávať i tvorom. Podľa uznesenia snemu hodnota posvätného obrazu (*ikony*, gr. *eikon*) nie je v ňom samom, ale v tom, že vedie k svätcovi či k tajomstvu, ktoré zobrazuje: Kto uctieva obraz, ctí si tým zobrazeného. Lenže ani po teologickom vyriešení sporu na Východe vec vyriešená prakticky nebola. Rímski biskupi aj naďalej viackrát protestovali proti obrazoborectvu. Sporom sa zaoberali niektoré ďalšie synody, až konečne v roku 842 katolícku náuku o úcte obrazov definitívne prijali, najmä zásluhou cisárovnej Teodory (842 – 856). Na pamiatku víťazstva úcty obrazov vo východnej cirkvi zaviedli sviatok „ortodoxie“, ktorý prvý raz slávil 19. februára 843. Doteraz má vo východnej liturgii svoje miesto.

Avšak spor, ktorý bol na Východe vyriešený, sa v inej forme preniesol na Západ, kde „cisár Západu“ Karol Veľký v samovládnom počínaní cisárovnej Ireny, ktorá zvolala všeobecný koncil a zaslúžila sa o vyriešenie vieroučného problému bez toho, aby sa ho pýtala na stanovisko, videl

porušenie rovnoprávnosti Franskej ríše s Východom. Chápal to ako osobnú urážku, čo sa prejavilo aj v odmietnutí politického sobáša jeho dcéry Rotrudy s Ireniným synom Konštantínom VI.

Nicejský koncil

Cisár Karol dal v roku 790 podnet na spísanie tzv. *Libri Carolini*, v ktorých Nicejský snem spochybnil. Jeho autori, Alkuin alebo skôr Teodulf Orleánsky, sa dostali z hľadiska hodnotenia koncilu k omylu, pretože latinský preklad mal pre grécke termíny *proskynesis* a *latreia* len jedno vyjadrenie: *adoratio*. Spis sa chápal ako protest Franskej ríše proti nárokom Byzancie, a to nielen v politickej, ale (mylne) aj v dogmatickej oblasti. Protest proti uzneseniu Východu vidieť aj v tzv. frankfurtskej synode z roku 794, ktorá sa vyhlasovala za všeobecný koncil; nikdy však nedosiahla potvrdenie pápežom, keďže išlo len o ríšsku synodu. Tieto cisárovi protiakcie naznačovali snahu vyrovnať sa východnému cisárstvu.

Situácia sa vyostřila, keď pápež politiky a cirkevne rozšíril svoj vplyv na dolnú Itáliu a na Dalmáciu. K prvému zlomu došlo v roku 867. V spore o kreslo patriarchu sa Ignác, ktorý bol prinútený odstúpiť, odvolal na pápeža proti svojmu nástupcovi Fóciovi, ktorého podporoval cisársky dvor. Fócius sa okrem toho domáhal i súdnej právomoci v južnej Itálii a bojoval proti účinkovaniu rímskych misionárov v Bulharsku. Mikuláš I. žiadal o zosadenie Fócia. Výsledkom bola synoda východných patriarchátov (Antiochia, Alexandria, Jeruzalem a Carihrad), ktorá – v prítomnosti cisára – vylúčila rímskeho biskupa z Cirkvi kvôli heréze. Táto schizma našťastie netrvala dlho. Nový cisár Bazil I. Macedónsky povolal späť starého patriarchu a opäť sa spojil s Rímom. Fócius bol v rokoch 869 – 870 na koncile v Carihrade (8. všeobecný koncil) exkomunikovaný na rozkaz pápeža Hadriána II. (867 – 872). Avšak už o osem rokov neskôr bol opäť patriarchom. Po smrti Ignáca († 877) sa s cisárovým súhlasom

zasahoval ujať svojho starého úradu, a pretože latinská Cirkev dúfala v pomoc Byzancie proti Saracénom, bol ochotný ho uznať aj nový pápež Ján VIII. Z toho je zjavné, ako hlboko zasahovali politické a cisárske záujmy (césaropapizmus) do vnútrocirkevného života.

Schizme sa však už ťažko dalo zabrániť. Patriarcha Cerularius (od roku 1043) spory medzi Východom a Západom priviedol ku kritickému bodu. Ťažko povedať, čo ho viac podnecovalo: úmysel zabrániť pápežskej jurisdikcii v južnej Itálii, alebo zmenšiť „deformácie“ (v jeho očiach) v západnej cirkvi, či jeho tížiadost vykonávať vo východnej cirkvi službu podobnú pápežovi. V každom prípade viedol dôslednú a vedomú dištančnú kampaň. V roku 1053 zatvoril latinské kostoly a kláštory v Carihrade. Listy napísané z jeho poverenia ostro kritizovali západné „omyly“: napríklad, že sa na zhotovenie hostie použil nekvasený chlieb (*azyma*), že vraj jedia mäso zo zadusených zvierat, v ktorých je ešte krv, že vynechávajú „aleluja“ v pôstnom čase, že ich kňazi sa nesmú ženíť a pod. Nakoniec pribudla ešte aj výčitka ohľadom už spomínaného Filioque. Kardinál Humbert da Silva Candida, ktorého Lev IX. poveril vyvrátením obžaloby, bol taký inteligentný ako trúfalý, že sa neuspokojil iba s teologickou obranou, ale napadol zasa on Grékov a vo svojej práci *Dialogus* (1053) vyhlásil manželstvo kňazov praktizované u nich a schválené Nicejským koncilom (325) za „cudzoložstvo“ a ich poňatie Ducha Svätého za mylné učenie. Navyše im pohrozil aj exkomunikáciou.

Pamätný 16. júl 1054 sa stal dňom odľuky trvajúcej až do týchto dní. Aj napriek tomu, že ani jedna, ani druhá strana neexkomunikovala Cirkev na Východe či na Západe, ale išlo len o osobnú exkomunikáciu. Do tejto schizmy boli postupne zatiahnuté aj cirkevné spoločenstvá závislé od Byzancie: Rusi, Bulhari a Srbi. Ako málo toto rozstiepenie ťaží individuálne osoby, ukazuje skutočnosť, že sa od neho neskôr neupustilo a neboli úspešné ani pokusy o opätovné nastolenie jednoty Cirkvi (ako napríklad na Druhom koncile v Lyone v roku 1274 alebo na zjednocujúcom koncile vo Ferrare - Florencii v roku 1439). Až v tomto storočí sa postupne zlepšujú vzťahy s grécko-ortodoxnou Cirkvou, čo viedlo k tomu, že 7. decembra 1965 v Ríme i v Carihrade v tú istú hodinu zrušili kľiatbu z roku 1054.

VILIAM JUDÁK
(Pokračovanie v budúcom čísle)

Dávid „Moses“ Berg

Deti Roztopašné Božie

Od svojho vzniku na konci šesťdesiatych rokov je náboženská organizácia Deti Božie vďačným terčom protikultúrnych organizácií, predmetom veľkého záujmu médií i vyšetrovania policajných orgánov najrôznejších krajín po celom svete. Obviňovaná býva predovšetkým z trestných činov spojovaných s nezvyčajnými sexuálnymi praktikami až po pohlavné zneužívanie detí a incest. Pri osobnom stretnutí s milými misionármi tejto organizácie, ktorá pod menom The Family (Rodina) pôsobí i v našom štáte, sa takéto obvinenia značne spochybňujú a Rodina sa prezentuje ako živá, prebudená cirkev s veľkým misijným a charitatívnym akcentom. Násť skutočnú tvár tejto náboženskej organizácie nie je ľahké, pretože väčšina ich náboženských textov je pre verejnosť nedostupná a mnohé skutočnosti podliehajú najvyššej utajenosti. I tento rys sa však môže interpretovať buď ako dôkaz toho, že Rodina skutočne má čo skrývať, alebo sa to môže vysvetľovať ako obranný mechanismus vypestovaný nedobrymi skúsenosťami s majoritnou spoločnosťou a médiami.

Dávid Berg (alias Moses David), zakladateľ Rodiny, bol pôvodne evanjelickým kazateľom. So svojou cirkvou sa však rozišiel a začal pomáhať svojej matke v evanjelizačnej kaviarni, ktorú založila v šesťdesiatych rokoch na kalifornskom pobreží pre príslušníkov hnutia hippies. Títo nezamestna-

ní mladí ľudia bez domova, protestujúci proti americkej spoločnosti za ňou prichádzali, aby im dala zadarmo kávu a sendviče. Pri tej príležitosti sa im snažila ponúknuť svoju vieru. A práve z týchto ľudí si jej syn Dávid Berg vytvoril prvú skupinku, čo sa s ním schádzala na štúdium Biblie a na modlitby. Pamätníci rozprávajú, že mladí hippies prichádzajúci do tejto skupinky, zažívali veľkú premenu. Z narkomanov zvyknutých na voľnú lásku sa stávali abstinenti zachovávajúcí prísne pravidlá stanovené Bergom. Zasahovanie do osobného života išlo až tak ďaleko, že bolo napríklad zakázané sa držať za ruky a akúkoľvek schôdzku chlapca s dievčaťom muselo povoliť vedenie. Napriek tomu boli noví konvertiti ochotní zachovávať takéto pravidlá ako súčasť svojej premeny a disciplíny skupiny sa podriaďiť.

Spočiatku všetko vyzeralo tak, že pôjde o jednu z obdivuhodných misijných aktivít medzi hippies zachraňujúcu ich životy a privádzajúcu ich ku Kristovi. Všetko sa však zmenilo, keď sa dostalo na verejnosť, že sám Dávid Berg nerešpektuje svoje vlastné pravidlá a jeho život nezodpovedá tomu, čo hlása. Prevalilo sa, že predovšetkým v sexuálnej oblasti je značne nestriedmy. A to najmä potom, čo nebolo možné utajiť, že popri svojej manželke (mal už vtedy päťdesiat rokov a bol otcom piatich detí) začal žiť so sedemnástočnou (podľa iných prameňov 23-ročnou) príslušníčkou skupiny Karen Zerby. Vtedy došlo k podstatnej zmene v Bergovom učení a od striedmosti a askézy sa trend skupiny zmenil k proklamovanej (predovšetkým sexuálnej) voľnosti.

Bergova milienka Karen sa stala jeho osobnou sekretárkou a začala ovplyvňovať nielen Berga, ale aj celý vývoj hnutia. Stala sa tiež neodmysliteľnou súčasťou tzv. *Mo-Letters*, ktoré tvoria základ „inšpirovaných duchovných spisov“ tejto skupiny. Ide o kratšie či dlhšie letáky, ktoré v parafrázovanom znení a s komiksovými obrázkami rozosielať Dávid Berg a Karen Zerby svojim nasledovníkom. Svoj názov *Mo-Letters* (z angl., *Moove lists*) dostali od familiárneho oslovenia *Mo*, čo používali Bergovi učenici a čo bolo odvodené od jeho prijatého mena *Moses*. Typický bol práve vôbec prvý *Mo-Letter*, čo bol vlastne záznam Bergovho prejavu, v ktorom vysvetľuje, prečo sa údajne Pán Boh rozhodol zavrhnúť jeho manželku a vyvolil si do vedenia jeho novú milienku...

Modla sex a špiritizmus

Od toho času sa Rodina, vystupujúca pod názvom Deti Božie, vydala smerom, čo sa stal vítaným sústom pre oznamovacie prostriedky. Dávid Berg totiž vyhlásil sexuálny styk ako najvyšší prejav lásky a najužší kontakt medzi ľuďmi, za prostriedok k stmelovaniu komunity i spôsob, ako ukázať lásku tomuto neveriacemu svetu. To viedlo jednak k úplne neprehľadným sexuálnym vzťahom medzi jeho nasledovníkmi, jednak k úzkemu prepojeniu náboženskej praxe a ľudskej sexuality. Sexuálny jazyk sa stal dorozumievacím jazykom pre Bergove „teologické“ úvahy a neodmysliteľnou súčasťou „náboženskej“ praxe tohto

hnutia. Všetko došlo tak ďaleko, že Berg premenil aj kresťanské „spoločenstvo pri stole Pánovom“ na hromadné dávanie sa jeden druhému pri skupinovom sexe.

Sex sa stal i prostriedkom na šírenie evanjelia. Berg inicioval program tzv. FFingu. Jeho názov je skratkou z anglického Flirty Fishing (flirtovací rybolov) a ide v ňom o využitie sexuálnej príťažlivosti dievčat a žien na získanie záujmu mužov o evanjelium. Podľa potreby buď dochádzalo k skutočnému pohlavnému styku s týmito mužmi, alebo išlo skutočne iba o istý druh flirtu. V najhrubšej podobe sa FFing nelíšil príliš od bežnej prostitúcie, pretože členky organizácie si chodili pre svojich klientov do ulíc, do hotelov a na diskotéky a nechávali si za svojej služby i platiť. Jeden čas Deti Božie konali i tzv. eskortnú službu. Koncom osemdesiatych rokov bola táto prax, pravdepodobne predovšetkým zo strachu z AIDS, značne obmedzená a používa sa podľa svedectva bývalých členov iba výnimočne, napríklad ako odmena pre význačných sponzorov alebo na zlepšenie vzťahov so štátnymi úradníkmi.

Popri FFingu sa médiá i verejnosť vždy najväčšmi zaujímali o údajné pohlavné zneužívanie detí a mladistvých v rámci komunit Detí Božích. Týmto podozreniam samozrejme nahrávajú výroky z Bergových spisov, ktoré celkom jednoznačne odporúčajú sexuálny styk dokonca i pre deti predpubertálneho veku. Známe sú napríklad jeho výroky: „Sex a nahota sú súčasťou nášho učenia, súčasťou našej viery, súčasťou našej praxe a súčasťou toho, prečo sme takí príťažliví. (...) Sex bol prvým príkazom, ktorý dal Boh ľuďom, a žiť sexuálne je to prvé, čo musíme z Božích príkazaní dodržiavať. (...) Čo sa týka nás a toho, čo hovorí Biblia, neexistuje pre nás nič ako cudzoložstvo, pretože jediným Božím zákonom je láska a všetko, čo robíme, robíme v láske. (...) Na sexe nie je absolútne nič zlé, keď sa praktizuje v láske. Nech je to čokoľvek, nech je to s kýmkoľvek, bez ohľadu na to, kto to je, aký má vek, či je príbuzný, alebo akým spôsobom sa praktizuje. (...) Existuje iba jedna vec, ktorá je lepšia než pekné, nádherné dievča – a to sú dve pekné, nádherné dievčatá. (...) Kapacita mojej postele je desaťtisíc – jedna po druhej!“

Vo svojej najväčšej sexuálnej bujarosti potom Berg propagoval aj incest a lesbické a homosexuálne vzťahy ako prejav kresťanskej lásky. Vysvetlením môže byť popri jeho vlastnej sexuálnej deviácii i skutoč-

nosť, že množstvo zo svojich „inšpirovaných“ spisov diktoval buď v polospánku alebo pod silným vplyvom alkoholu. Sám raz vyhlásil: „Musím byť väčšinou úplne sám, opitý alebo v tranze, aby som dostal tie najčistejšie a najnádhernejšie výklady a proroctvá...“ Mnoho jeho spisov bolo napísaných ako výsledok kontaktu s tzv. pomocnými duchmi. Najvýznamnejší z nich bol istý Abrahám, údajne pred siedmimi storočiami zosnulý cigánsky kráľ, ktorý Bergovi zo sveta duchov diktoval jeho Mo-Letters. Kontakty so zomrelými majú dodnes v tejto skupine dôležité miesto a napokon i dnes po Bergovej smrti (zomrel v roku 1994) s ním jeho vyznávači v záhrobí stále komunikujú a prijímajú od neho posolstvá.

Neprekročili svoj tieň

Špiritistické prvky sa plynulo prelínajú s charismatickými prvkami. V podstate totiž Rodina predstavuje silno charismatickú skupinu s veľkým dôrazom na Ducha Svätého a jeho dary. Avšak Duch Svätý je v chápaní Rodiny ženského rodu a je možné s ním mať dokonca pohlavný styk. Pritom sa však veľmi zdorazňujú dary jazykov, uzdravovanie i vyhánanie démonov. Navonok Rodina pôsobí ako radostná charismatická skupina obrátených kresťanov s typickými živými piesňami. Tie sa šíria na videokazetách (napr. séria Kiddie Vidie) i internetových stránkach (napríklad <http://www.thefamily.org>). Dokonca sa môže zdať, akoby sa celé hnutie po Bergovej smrti pod vedením Karen Zerby (prijala meno Mária) a jej priateľa Petera Amsterdama vydalo smerom k etablovaným cirkvám.

Tesne pred Bergovou smrťou bola napísaná tzv. Charter (Charta), ktorá sa prezentovala ako významný medzník vo vývoji hnutia. Charter (mimochodom prístupná iba tým, čo sú plnoprávnymi členmi hnutia) stanovuje až so sektárskou úzkostlivosťou presné pravidlá pre všetky oblasti života členov Rodiny. Od jedálnych predpisov, rekreácie, výchovy detí až po sexuálny život. A tak podľa týchto nových pravidiel členovia Rodiny sa majú napríklad zdržiavať jedenia nečistého jedla podľa starozákonných pravidiel (Lev 11, 1-47). Povoľujú však zaujímavú výnimku: šunku a dobre prepečenú slaninu. Zároveň je zakázané aj sladké pečivo, torta a biely cukor. I množstvo alkoholu je presne určené pre tých, ktorí dosiahli 18 rokov na týždenné maximum 230 ml vína alebo 175

ml sherry, portského či vermútu, alebo 460 ml piva. Podobne presné pravidlá sa stanovili i pre výchovu detí, kde je napríklad ako maximum určená dávka dvoch plesknutí po zadku dieťaťu denne. Aj sexuálny život je určený presnými pravidlami, z ktorých najdôležitejšie sú: šesť mesiacov sexuálnej karantény po príchode do komunity, povinné predloženie potvrdenia o bezinfekčnosti na AIDS, alebo určenie vekových zón, v ktorých sa môže sexuálny styk uskutočňovať (napr. šesťnásťroční a sedemnásťroční smú mať styk iba so šesťnásťročnými až dvadsaťročnými apod.). Stanovené sú aj pravidlá na poskytovanie vydatých žien na sexuálny styk so slobodnými členmi komunity. Zakázaný bol homosexuálny styk medzi mužmi, ale lesbická láska sa toleruje.

Obraz postupne etablojúcej sa náboženskej spoločnosti naruša však nové proroctvo, ktoré vydala Mária (Karen Zerby) v roku 1995. Nazýva sa *Loving Jesus Prophecy* (Proroctvo o milovaní Ježiša) a v údajných zjaveniach v ňom Ježiš tým najdrsnejším jazykom vyzýva členov Rodiny, aby mu svoju lásku prejavovali tak, že budú pri modlitbe masturbovať a onanovať, alebo ho zapoja do sexuálneho styku s partnerom, prípadne, aby robili ešte iné, zvrátenejšie ohavnosti! Napriek tomu sa predstavitelia Rodiny snažia navonok prezentovať *Loving Jesus Prophecy* ako pokus podriaadiť aj sexuálnu oblasť Ježišovej vôle. Avšak text „proroctva“ hovorí celkom jasne a vzbudzuje otázku, či nejde o pokus o zastavenie „normalizácie“ Rodiny alebo či je to iba posledné sexuálne vzopätie starnúcej Márie.

Pre súčasnú tvár Rodiny je vôbec typické hľadanie cesty medzi vernosťou tradícii a zakladateľovi Bergovi a prispôbenie zákonom a požiadavkám civilizovaného sveta. A tak stále zostáva na jednej strane ako základná podmienka na prijatie za člena „veriť, že Dávid bol Božím prorokom posledných čias a Mária je Božou vyvolenou pomazanou nasledovníčkou, čo zdedila Dávidov plášť ako Božia prorokynia“ a na druhej strane dochádza k tomu, že najprovokatívnejšie pasáže z Mo-Letters sa vypúšťajú a korigujú a ustupuje sa od najvýstrednejších sexuálnych praktík. Súčasní vodcovia sa vedia aj do istej miery dištancovať od Berga, hovoria o jeho alkoholizme a omyloch. Zároveň sa dištancujú často aj od predchádzajúcich fáz vývoja svojej náboženskej spoločnosti. Ide to dokonca tak ďaleko, že sa bežne vyhlasuje, že dnešná Rodina nemá nič spoločného

s pôvodnými Deťmi Božími, či medzistupňom, ktorý sa nazýval Rodina lásky. Tým sa chcú zbaviť zodpovednosti za praktiky konané v tom čase, vrátane FFingu a iných sexuálnych výstrelkov. Ich vyhláseniam však chýba dôveryhodnosť vzhľadom na to, že sa v skutočnosti nevedia vzdať ani Berga samého, ani jeho listov ako inšpirovanej náboženskej literatúry a napriek niekoľkonásobnej zmene názvu stále ide o tú istú organizáciu, s rovnakým vedením, rovnakým logom a s rovnakou literatúrou i kontinuitou v členskej základni.

I v teologických otázkach dochádza len k drobným úpravám, i keď sa už mnohé Bergove proroctvá ukázali ako falošné. Či už išlo o politické predpovede, napr. že líbyjský vodca Muamar Kaddáfí ovládne celý svet a stane sa prorokovanou šelmou zo Zjavenia Jánovho, alebo proroctvá o zrážke Zeme s Kohoutkovou kométou, o zničení Kalifornie či konci sveta, predpovedaného na rok 1993. Dokonca aj v predpovedi svojej vlastnej smrti na rok 1989 sa Berg zmýlil. Napriek tomu zostáva veľký dôraz na očakávanie skorého konca sveta. Rodina dokonca vlastní internetovskú stránku s názvom *Countdown* (Odpočítavanie - <http://www.countdown.org/>), kde publikuje „dôkazy“ o tom, že koniec sveta je skutočne blízko. Posledné udalosti si predstavuje tak, že sa k Zemi z kozmu priblíži pyramída s rozmermi niekoľkých tisícok kilometrov (zobrazovaná na väčšine plagátov Rodiny), z ktorej sa vyhrnú nebeskí bojovníci, ktorí zničia tento svet. Z pyramídy sa potom stane tzv. Nebeský Jeruzalem, v ktorom budú žiť členovia Rodiny. Zem sa napokon premení tak, že sa vráti o niekoľko storočí späť, takže sa bude cestovať na koňoch a osloch, moria budú brázdiť plachetnice a mlyny na obilie bude poháňať vietor. My, ktorí sme sa k Rodine nepripojili, sa staneme služobníkmi ich členov, čo dostanú vlastnosti supermanov amerických sci-fi filmov.

A tak je Rodina v svojej dnešnej podobe zaujímavým religionistickým príkladom náboženskej spoločnosti zápasiacej so svojou vlastnou minulosťou vrátane samotného zakladateľa. Otázkou však zostáva, či je možné, aby sa takáto skupina skutočne oslobodila od svojho dedičstva, a napriek tomu zostala sama sebou. Napokon, ešte nie je ani jasné, či vyhlásenie o odlišnosti súčasnej Rodiny a prebiehajúce kozmetické úpravy sú skutočnou snahou o zmenu, alebo inštitucionalizáciou prirodzeného chladnutia a únavy zakladajúcich členov.

TOMÁŠ NOVOTNÝ

REPORT

Francúzske sekty stále rafinovanejšie

Komisia na skúmanie siekt pri francúzskom parlamente žiadala početné zmeny a doplnky v zákonoch. „Sekty sú v hospodárskej oblasti stále rafinovanejšie,“ povedal predseda výboru Jacques Guyard pri prezentovaní správy výboru koncom júna v Paríži. Sekty stále častejšie vystupujú pod rúškom mimovládnych organizácií alebo spoločensko-prospešných združení a využívajú medzery v zákonoch o spolkoch. V správe komisia okrem iného žiada aj zavedenie skutkovej podstaty mentálnej manipulácie do trestného zákonníka a zriadenie osobitne vyškolených sudcov pre otázky siekt na odvolacích súdoch. Zdokonaliť treba aj zákony na boj proti podvodom.

KIPA/ TK KBS

Sekta Mandarom musí strhnúť sochu

Francúzsky súd odsúdil sektu Mandarom na to, aby dala strhnúť 33 m vysokú sochu, ktorú postavila v provensálskom meste Castellane. „Odstránenie sochy sa musí uskutočniť v priebehu dvoch mesiacov, inak hrozí združeniu pokuta,“ vyhlásil odvolací súd v Aix-en-Provence. Súčasne uložili sekte pokutu vo výške asi 84 tisíc Sk (v prepočte) za porušenie stavebných predpisov. Betónovú sochu s hmotnosťou 1200 ton postavila sekta na začiatku deväťdesiatych rokov. Proti tejto sekte sa viedlo vyšetrowanie aj z inej príčiny. Jej vodcu a zakladateľa Gilberta Bourdina zažaloval bývalý člen sekty za znásilnenie. Bourdin však v marci 1998 vo veku 74 rokov zomrel bez toho, že by sa proces uzavrel.

KIPA/ TK KBS

Demonštrácia Falun Gong v Číne

Dňa 8. júla 1999 zakázala čínska vláda činnosť sekty Falun gong a uväznila niekoľkých jej členov. Tento prístup predstavuje najväčší politický hnev komunistickej vlády Číny od čias protestov študentov na námestí Tchien-an-men pred deviatimi rokmi. Čínska vláda je znepokojená rastom politickej moci tohto hnutia. V jej oficiálnom vyhlásení sa uvádza, že sekta poškodzuje ľudské zdravie a vedie ľudí k mentálnemu zmätku, strachu a hystérii. Údajne sa niektorí členovia sekty zbláznili, iní spáchali samovraždu alebo zabilí svojich príbuzných.

Hnutie, ktoré v roku 1992 založil a vedie Li Hongzi (47) tvrdí, že na celom svete má 100 miliónov členov. Vyše desaťtisíc z nich ohromilo čínsku vládu, keď 25. apríla t. r. usporiadali v Pekingu celodennú demonštráciu za oficiálne uznanie. Vodca dodáva, že perzekúcie členov Falun gongu môžu spôsobiť stratu dôvery vo vládu. Jedného dňa vraj bude každý človek vedieť, že je tu Veľký zákon - Falun Dafa (Falun Gong). Nezáleží na tom, ako čínska vláda zakrýva pravdu a ako ohovára Falun Gong a majstra Li Hongziho, jedného dňa pravda vyjde na povrch na celom svete. Medzitým čínska vláda požiadala Interpol o spoluprácu pri zatknutí Li Hongziho, momentálne žijúceho v USA. Centrála Interpolu v Lyone však pomoc odmietla s odôvodnením, že v zmysle ich stanov nemôžu zasahovať do aktivít politického alebo náboženského charakteru.

Členovia hnutia vo svojom učení kombinujú prvky budhizmu, taoizmu a qigongu (či-kungu). Podľa Li Hongziho našimi kritériami najvyššej kozmickej kvality sú: Zen (Pravda), San (Súcit), Ren (Trpezlivosť). Slúžia nám ako rukoväť pri kultivácii. Hlavné spirituálne ciele hnutia sú: otvorenie všetkých energetických kanálov tela, aby energia mohla voľne cirkulovať, zmiešanie a výmena energie medzi kozmom a telom slúžiaci na očistu tela, dosiahnutie jasnej, čistej mysle a posilnenie i zvýšenie svojho energetického potenciálu. Na dosiahnutie týchto cieľov prívrženci sekty používajú aj meditáciu a bojové umenia, aby tým údajne prepojili skryté sily a posilnili svoje zdravie.

Podľa Internetu spracoval -ml-

Rozmer je váš

Niekedy nám píšete, že články v Rozmere sú dlhé, resp. priveľmi odborné. Iným zase takáto pragmatická a vecná forma vyhovuje. Redakcia sa snaží rešpektovať štýl jednotlivých autorov, a preto do ich príspevkov zasahuje veľmi citlivo. Nazdávame sa, že náš čitateľ je natoľko vyspelý, že nie je nevyhnutné k článkom pridávať samostatný komentár. Avšak boli by sme radi, ak by v Rozmere dostával stále väčší priestor samotný čitateľ – tak by sa náš spoločný časopis stal živším a pútavejším a bol by pravdivejším odrazom vašich názorov a potrieb. Preto vás chceme požiadať, aby ste sa na nás obracali s dôverou, aby ste nám písali vaše názory na Rozmer (aj tie kritické), vaše postrehy, úvahy, svedectvá či otázky. Ak budú súvisieť s tematikou nášho časopisu, radi ich uverejníme, napríklad v rubrike Listáreň, ktorú zamýšľame publikovať častejšie. Takto sa Rozmer môže stať – vašou zásluhou – naozaj vašim.

Knížnica Rozmeru

Záujem o literatúru, ktorá sa zaoberá pôsobením siekt a nových náboženských hnutí a kultov, stále rastie. Aj v tomto čísle Rozmeru vám odporúčame viacero zaujímavých titulov:

1. F. R. HRABAL (Ed.): *Lexikon náboženských hnutí, sekt a duchovných spoločností* (CAD Press, 1998);
2. *Malý slovník sekt* (Karmelitánske nakladateľstvo v Kostelním Vydří, 1998);
3. M. WIDL: *Křesťanství a esoterika* (Karmelitánske nakladateľstvo v Kostelním Vydří, 1997);
4. R. ENROTH A KOL.: *Průvodce sektami a novými náboženstvími* (Nakladatelství Návrat domů, 1995);
5. V. ENGELHART: *Kto sú Svedkovia Jehovovi* (LÚČ – vydavateľské družstvo, 1992);
6. KOL.: *Scientologie* (Spoločnosť pre štúdium siekt a nových náboženských smerov, 1998);
7. H. KÜNG – H. BECHERT: *Křesťanství a budhizmus* (Nakladatelství Vyšehrad, 1998);
8. H. KÜNG – J. VAN ESS: *Křesťanství a islám* (Nakladatelství Vyšehrad, 1998);
9. S. FERFECKI: *Byl jsem Svědkem Jehovovým* (Vydavatelství Křesťanských zborov, 1990);
10. O. NOVOTNÝ: *Za cizím však nepůjdou* (Nakladatelství Oliva, 1996).
11. T. NOVOTNÝ, Z. VOJTÍŠEK: *Základní orientace v nových náboženských směrech* (Spoločnosť pre štúdium siekt a nových náboženských smerov, 1995);

KNÍHKUPECTVO
Jonatán

Záujemcovia si uvedené tituly môžu zakúpiť alebo na dobierku objednať na adrese:

Knížkupectvo Jonatán,
Legionárska 2, 811 07 Bratislava 1,
telefonicky na čísle: 07/555 630 40,
alebo e-mail: vbh-tatyk@internet.sk.

SÚŤAŽ

Čitatelia, ktorí si do 30. novembra 1999 predplatia časopis Rozmer a správne odpovedia na nasledovné otázky, budú zaradení do žrebovania o tieto ceny: **1. cena** – publikácia *Malý slovník sekt*; **2. cena** – publikácia od Z. Vojtíška: *Netradiční náboženství u nás* a **3. cena** – publikácia od R. Enrotha: *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Odpovede posielajte na adresu: Redakcia časopisu Rozmer, Palisády 48, 811 06 Bratislava 1.

Súťažné otázky:

1. Kto je autorom knihy *Vo svetle Pravdy*?
2. Uvedte tri základné zákony Abd-ru-shinovho učenia.
3. Čo je to *One Brain system*?
4. Kto vydal v roku 730 všeobecný zákaz uctievania obrazov?
5. Kto je zakladateľom sekty Rodina?

Správne odpovede na súťažné otázky z minulého čísla: 1. – dikshy; 2. – v roku 1975; 3. – podľa fotografie; 4. – Stanislav Grof; 5. – vyžarovanie pôsobenia koherencie a harmónie v kolektívnom vedomí spoločnosti. Výhercami sa stali: Mgr. D. Kušnírová z Košíc, J. Kaučáriková z Dolného Kubína a F. Šingovský z Košíc.

Výhercom srdečne blahoželáme!

Z Rozmeru 4/99 vyberáme:

Tajomstvo pyramídy

Martina Dvořáková

Michael Jackson a Svedkovia Jehovovi

Petr Velechovský

Herbalife – klamlivá vidina mamonu

Jan Kotrč

Rozmer – časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu. Vychádza štvrtročne. **Vydavateľ:** Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt pri Ekumenickej rade cirkví v SR. **Šéfredaktor:** Mgr. Boris Rakovský; **grafický redaktor:** Mgr. Gabriel Martinický; **jazyková redaktorka:** PhDr. Alžbeta Mráková. **Adresa redakcie:** Palisády 48, 811 06 Bratislava 1, **Tel./fax:** 544 332 35, **e-mail:** ekum.rada@netlab.sk. **Tlač:** LÚČ – vydavateľské družstvo, Kozičova 2, 841 10 Bratislava. **Registračné číslo:** MK SR 1754/97; **ISSN:** 1335-2660. **Uzávierka čísla:** 15. septembra 1999. **Cena:** 29,- Sk. Objednávky predplatného zasielajte na adresu redakcie. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciamy. Za obsah a formu inzercie zodpovedá inzerent. Akákoľvek reprodukcia uverejnených príspevkov je možná iba so súhlasom redakcie. Citáty z Novej zmluvy (Nového zákona) sú prevzaté zo Slovenského ekumenického prekladu, zo Starej zmluvy (Starého zákona) zo Svätého písma vydaného Slovenským ústavom sv. Cyrila a Metoda, Rím 1995.

„prebudiť“ vkladáním rúk. Náboženský kolorit festivalu navyše dopĺňala kresťanská skupina s názvom *Univerzálny život*, ktorá okrem iného vehementne obhajovala „vieru prvých kresťanov“ – reinkarnáciu.

Pravdepodobne preto, aby sa myšlienky ezoteriky v našom kresťanskom prostredí šírili rýchlejšie, boli medzi literatúru Nového veku (New Age) – reprezentovanou napríklad knihami *Reiki*, *Kineziológia*, *Psychotronika*, *Minulé a budúce životy*, *Tibetská kniha mŕtvych*, *Vo svete snov*, *Astrálne projekcie*, *Umenie sexuálnej mágie* a pod. „prepašované“ aj niektoré typicky kresťanské publikácie, dokonca som zazrel celú sériu kníh *Ozveny slova* od prof. A. Hlinku.

Ak by tu návštevník očakával nejaký ucelený systém prednášok, asi by bol sklamaný. Príť obhajovať svoju „pravdu“ mohol takpovediac každý, kto ponúkal akúkoľvek alternatívu ku „skostnatej vede“ či „historicky už dosluhujúcim tradičným cirkvám“. Na štyroch miestach súčasne počas týchto dvoch dní prebiehalo množstvo prednášok vytvárajúcich pestrú paletu názorov. Nebola tu núdza ani o zástancov teórie prevteľovania z radov tzv. kresťanov. Pýtal som sa viacerých, čo si o tom myslia a nikdy som sa nestretol s negatívnou odpoveďou. Pani M. bola presvedčená, že v minulom živote bola Japonkou, iní si zase nechvejne „spomenuli“ na niečo iné. Veľký záujem bol aj o chiromantiu (veštenie z rúk) či numerológiu, ktorá údajne odhalí osud a povahové črty človeka podľa tajomstva čísiel tvoriacich dátum jeho narodenia či podľa vibrácií vyžarujúcich z jeho mena. Veľa otázok padlo aj na prednáške „odkrývajúcej“ význam a tajomstvo snov. Na druhej strane sa snažil „vedecky“ na ľudí pôsobiť známy propagátor mimozemských civilizácií Ivo Benda (píšeme o ňom na str. 6 – 8). Tvrdil, že predtým, ako bude Zem predimenzovaná z tretej na piatu dimenziu, budú ľudia, pozitívne sa stavajúci k „posolstvám“ vesmírnych priateľov, ubytovaní na veľkých kozmických lodiach, pričom tí ostatní budú skúšaní veľkými strasťami, ak to vôbec prežijú. „Vedecké“ a údajne historicky dokázané teórie o tom, že jedenie mäsa výrazne spomaľuje náš duchovný pokrok tu boli samozrejmosťou.

Na žiadnom podujatí tohto rázu nemôžu chýbať „prevratné“ metódy z oblasti alternatívneho liečiteľstva a medicíny. Hneď niekoľko sa ich venovalo stále známejšej starobylej tibetskej metóde reiki. Zastúpená bola aj teória o bioenergetickom systéme človeka, o celostnej liečbe či o kvantovej homeopatii. Ich podstatou je akási kozmická energia, ktorá vraj človeka lieči komplexnejšie ako klasická medicína.

Iným druhom energie, ktorá údajne na „duchovnej“ úrovni človeka „zjednocuje“ s božstvom, je starobylá indická tantra joga – cesta zjednotenia pomocou práce so sexuálnou energiou a zvukovými vibráciami a meditácia. Sexuálny styk sa medzi jej prívržencami praktizuje nielen medzi mužom a ženou, ale aj medzi rovnakým pohlavím. Ide o určitý náboženský obrad, kde sa vzýva Šiva a iné božstvá.

Ľudia obľubujúci ezoteriku radi zdôrazňujú vlastnú skúsenosť s duchovnom. Väčšinou ide o tzv. hľadačov pravdy. Ak by sme sa my kresťania pre nich stali naozajstným duchovným zážitkom, aspoň niektorí by azda zo svojho ezoterického opojenia vytriezveli.

Text a foto: BORIS RAKOVSKÝ

